

RESULTATEN VAN WEIDEVOGELINVENTARISATIES IN DELEN VAN DE NOORDPOLDER TE VELD, MAATPOLDER EN OBJECT DE SLAAG (HOOGLAND) IN 2006

**Subgroep Avifauna
Dick A. Jonkers**

© Copyright 2006 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke
toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

**Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Hilversum 2006 Uitgave: 158.**

INHOUD

blz.

SAMENVATTING

1.	INLEIDING	9
2.	OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER	9
3.	METHODE	9
4.	WEERSOMSTANDIGHEDEN	11
5.	RESULTATEN	11
	5.1 Noordpolder te Veld en de Maatpolder	11
	5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	11
	5.1.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	12
	5.2 De Slaag	13
	5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten	14
	5.2.2 Waarnemingen van niet-broedvogels	14
	5.2.3 Zoogdieren	15
6.	DISCUSSIE	15
7.	TRENDS	16
8.	DANKWOORD	16

GERAADPLEEGDE LITERATUUR BIJLAGEN

SAMENVATTING

Ook in 2006 zijn de eigendommen van Natuurmonumenten in de Noordpolder te Veld / Maatpolder en het object De Slaag in de Polder Zeldert weer op de soorten en aantallen weidevogels geïnventariseerd. In het eerstgenoemde gebied ging de Grutto (126 paar) aan kop, gevolgd door de Kievit (112 paar), Tureluur (20 paar), Scholekster (7 paar), Watersnip (2 paar) en Kempfaan (2 paar). Negen soorten komen op de Rode lijst voor. Opmerkelijke broedvogelsoorten waren Smient, Kolgans en Kluut. Na vele jaren van afwezigheid keerde de Gele Kwikstaart als broedvogel terug. In De Slaag voerde de Kievit de lijst aan (90 paar); de Grutto volgde met 61 paar en daarna Tureluur (17 paar), Scholekster (5 paar) en Watersnip (2 paar). In dit gebied waren vijf soorten van de Rode Lijst broedvogel.

1. INLEIDING

Met deze rapportage wordt verslag gedaan van de weidevogelinventarisatie die in 2006 is gedaan in het natuurreservaat van Natuurmonumenten de Noordpolder te Veld, de Maatpolder (Eemnes) en het natuurreservaat De Slaag in de polder Zeldert (Hoogland). Opnieuw wordt hiermee een inventarisatie toegevoegd aan de reeks die al sinds tientallen jaren, vaak door vrijwilligers bijeen is gebracht. De inventarisaties maken het niet alleen mogelijk om de ontwikkelingen in de weidevogelstand te volgen, maar ook het beheer te evalueren. Dit rapport biedt Natuurmonumenten de mogelijkheid om de resultaten van het uitgevoerde beheer in de bovengenoemde natuurreservaten op de voet te kunnen blijven volgen en zo nodig bij te stellen

2. OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER

De totale geïnventariseerde oppervlakte in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder besloeg 247 ha. Dit jaar is daarvan het vorig jaar niet onderzochte deel ten noorden van het fietspad tussen de Meentweg en de Noord Ervenweg wel bij inbegrepen. De onderzochte oppervlakte van het object De Slaag was 70 ha.

Ook dit jaar waren er weer percelen die tot ver in het broedseizoen plas en dras stonden. In de Maatpolder bleef een gebied van ongeveer een hectare noordelijk van de Stachouwerweg het hele seizoen lang nat en met slikranden langs de sloot. Net als in voorgaande jaren was het waterpeil hoog in de sloten. Een brede slikrand lag ook bij de uitgegraven voormalige eendenkooi in de Noordpolder te Veld. In De Slaag bleef het water tot ver in het seizoen op een aantal percelen staan en konden de weidevogels zich pas laat vestigen. In het zuidelijk deel bleven een aantal het hele seizoen door plas en dras. Half mei waren al weer volop koeien en schapen op veel percelen aanwezig. Er was echter voldoende afwisseling tussen beweide en onbeweide percelen. De begrazingsdruk op het gebied als geheel was niet hoog, maar dit was op sommige afzonderlijke percelen door de aantallen grazers wel het geval. Een in het kader van het Gruttoalarmproject op 16 mei uitgevoerde telling van 70 graslanden in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder leverde op 7 percelen 318 schapen op, 116 stuks jongvee op 12 percelen, een perceel met geiten en één met een lama en kippen. Op drie graslanden in de Noordpolder te Veld bleef de vegetatie zeer kort door ganzenvraat tot laat in het seizoen; in de Maatpolder ging het om één perceel. Van de 37 percelen in de Maatpolder werden er op de hiervoor genoemde datum twee begraasd door in totaal 50 schapen en vier door 52 koeien. Hier bevond zich eveneens een perceel met korte vegetatie door ganzenbegrazing. In De Slaag waren er maar hier en daar percelen met graasdruk door ganzen, maar die bleef hier laag.

3. METHODE

De werkwijze en interpretatie van de verzamelde gegevens zijn bleven t.o.v. die in voorgaande jaren (zie hiervoor Beintema *et al.* 1995, Van Dijk 2004, Hustings *et al.* 1985).

Verder waren ook de in de Eempolders onderscheiden deelgebieden gelijk en zijn die meestal geïnventariseerd die op verschillende data. De indeling in 2006 was:

- Noordpolder te Veld begrensd door de dijk tussen de Noord Ervenweg en de Zomerdijk, Zomerdijk, zuidelijke eigendomsgrens en Noord Ervenweg. Het gebied ten noorden van het recreatiefietspad tussen de Meentweg en de Noord Ervenweg is dit jaar geheel onderzocht en dit gebeurde gelijktijdig met het hiervoor beschreven gebied.

- Maatpolder begrensd door de voormalige zeedijk, oostelijke eigendomsgrens, zuidelijke eigendomsgrens en de Zomerdijk.

In de Polder Zeldert is het object De Slaag van Natuurmonumenten geïnventariseerd. De begrenzing van dit gebied was hier: in het noorden de eigendomsgrens, in het oosten de Krachtwijkerweg, in het zuiden de eigendomsgrens en in het westen de rivierdijk van de Eem.

In de Noordpolder te Veld en de Maatpolder opereerden tot eind april twee inventarisators onafhankelijk van elkaar en bezochten zij deze terreinen op verschillende data. De Slaag werd door twee inventarisators altijd op dezelfde datum bezocht, waarbij een inventarisator het gebied vanaf de westgrens onderzocht en de ander dit gelijktijdig vanaf de oostgrens deed. Daarna zijn de inventarisaties door het wegvallen van een de inventarisators, die getroffen werd door een beroerte, voortgezet door de auteur van dit rapport.

Ook nu zijn de deelgebieden vanaf de randen vanaf wegen en dijken geïnventariseerd, waarbij alle percelen met behulp van telescoop en verrekijkers zijn afgezocht. De inventarisaties in de zijn in tegenstelling tot voorgaande jaren alleen tot eind april in de vroege avond uitgevoerd, die en daarna overdag (Tabel 1 en 2). Van de Noordpolder te Veld en de Maatpolder zijn op 16 mei, 30 mei en 13 juni, toen insteken zijn gemaakt aanvullende gegevens verzameld voor Zomertaling, Smient en Kemphaan. De hieraan bestede tijd is niet in tabel 1 opgenomen.

Van de waaien zijn alleen de watervogels geïnventariseerd.

Inventarisatiedatum	Inventarisatieduur	Telgebied
16-04	220 min.	Noordpolder te Veld
18-04	200 min.	Maatpolder
28-04	250 min.	Noordpolder te Veld
28-04	160 min.	Maatpolder
04-05	240 min.	Noordpolder te Veld
06-05	210 min.	Maatpolder
28-05	280 min.	Noordpolder te Veld/Maatpolder
07-06	260 min.	Noordpolder te Veld/ Maatpolder

Tabel 1. Inventarisatiedata, -duur en telgebieden in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder in 2006.

Inventarisatiedatum	Inventarisatieduur
04-04	180 min.
14-04	180 min.
26-04	180 min.
03-05	180 min.
18-05	180 min.
09-06	180 min.

Tabel 2. Inventarisatiedata en -duur in het object De Slaag in 2006.

4. WEERSOMSTANDIGHEDEN

Op alle inventarisatiedata was het prima weer om te inventariseren. Overdag was er vaak veel zon en de temperaturen waren aangenaam. Bovendien was het op alle data droog en was de wind matig. Het zicht was uitstekend.

5. RESULTATEN

Net als in voorgaande jaren zorgden de hoge waterstanden en de plas dras staande percelen voor aantrekkelijke foerageergebieden voor vogelsoorten, die tijdens de trek afhankelijk zijn van dit soort situaties. Nog steeds waren grote groepen ganzen aanwezig, die niet aan het broedproces declinamen. Een groot deel daarvan waren verwilderde afstammelingen van ontsnapte exemplaren uit watervogelcollecties en van crven. Ook groepen Canadese Ganzen die afkomstig zijn van een eilandje bij De Slaag in de Eem, zuidelijk van de Laageindsche Maten waren vaak in de polder daar aanwezig.

5.1 Noordpolder te Veld en de Maatpolder

In 2004 is het voorkomen aangetoond van 24 verschillende soorten broedvogels (Bijlage 1). Daarvan zijn Smient, Kuifeend en Kolgans en Kluut soorten die nog nooit in het reservaat gebroed hebben. Grauwe Gans, Smient, Zomertaling, Kuifeend, Kluut en Gele Kwikstaart waren in 2005 niet als broedvogel aanwezig. Negen soorten komen op de Rode Lijst (I.N.V 2004) voor (Tabel 3).

Nederlandse naam	(Ernstig)Bedreigd	Kwetsbaar	Gevoelig
Slobeend		X	
Zomertaling		X	
Watersnip	X		
Grutto		X	
Kemphaan	X		
Tureluur		X	
Gele Kwikstaart			X
Veldleeuwerik			X
Graspieper			X

Tabel 3. Soorten van de Rode Lijst in 2006 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder.

5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Wanneer gekeken wordt naar voorgaande jaren mogen alleen de gegevens van de steltlopers onder de weidevogels met elkaar vergeleken worden. De reden daarvoor is dat door de gekozen inventarisatiemethode in sommige van die jaren de territoria van de overige soorten niet goed vastgelegd konden worden. Hun aantallen geven daardoor slechts een indicatie voor het werkelijke aantal paren.

Noordpolder te Veld en de Maatpolder

Smient 2 paar. Nadat al jaren achtereen tot soms laat in het seizoen Smienten aanwezig waren, is dit jaar voor het eerst vastgesteld dat zij er ook broedden. Beide paren deden dat in de Maatpolder. Behalve dat de paren steeds op dezelfde plekken zijn gezien, was er een paar dat zich met jongen bij zo'n plek ophield; het andere paar vertoonde afleidingsgedrag.

Krakeend 29 paar. De vooruitgang lijkt nog niet tot stilstand gekomen te zijn. Ook dit jaar was het aantal broedparen weer groter dan het jaar ervoor.

Kniifeend Van vijf paren is vastgesteld dat zij gevestigd hadden zich in het gebied.

Kolgans Het nest van deze soort bevond zich op een slootrand en bevatte vier eieren. Later is dit nest door een onbekende oorzaak verstoord.

Kievit T.o.v. 2005 daalde het aantal paren behoorlijk met bijna 20 %. De oorzaak daarvan is niet bekend.

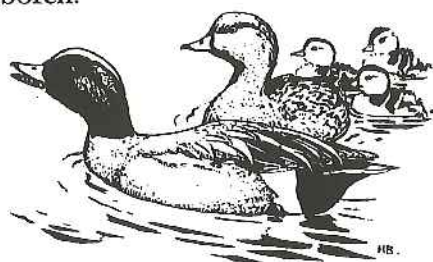
Grutto 126 paar. Het aantal gruttoparen was precies gelijk aan dat van 2004, maar dit is gewoon toeval.

Kemphaan Dit jaar waren er twee plaatsen waar de soort zich gevestigd had.

Kluut Een paar Kluten heeft gebroed bij een slikrand in de Maatpolder.

Veldleeuwrik 1 paar. Van de Veldleeuwrik was dit jaar slechts een paar aanwezig.

Gele Kwikstaart 3 paar. Vroeger kwam deze soort al als broedvogel in het gebied voor, maar is daaruit in de loop der tijd verdwenen. Behalve territoriagedrag is ook alarmgedrag vastgesteld, wat er op wijst dat er ook jongen zijn geboren.

5.1.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver Gedurende het hele seizoen zijn exemplaren gesignaleerd. Meestal waren dit enkele exemplaren in de uitgebaggerde plas van de vroegere eendenkooi, maar soms bevonden zich ook Aalscholvers in brede weteringen, diepe sloten of in een van de waaien.

Grote Zilverreiger In de loop van de jaren zijn steeds meer Grote Zilverreigers gezien. Meestal houden zich 's winters enkele exemplaren in het gebied op. Dit jaar was op 7 juni al een exemplaar in de polders aanwezig.

Lepelaar Lepaars waren vrij geregelde bezoekers. Meestal foerageerde er wel een exemplaar in een slootje, maar soms, zoals op 6 mei waren dat er twee.

Wintertaling Behalve het broedpaar zij er ook diverse keren andere Wintertalingen gezien. Op 16 april was dat op 32 verschillende plaatsen het geval.

Smient Op 16 april zijn nog 112 Smienten in de polders waargenomen.

Kniifeend In de plas van de eendenkooi zijn voortdurend groepjes gezien, met als maximum 34 exemplaren op 4 mei.

Kolgans Drie exemplaren waren op 28 april nog in de Noordpolder te Veld aanwezig.

Grauwe Gans Net als in het vorige broedseizoen waren voortdurend groepen Grauwe Ganzen in het gebied aan het foerageren; het maximum bedroeg 178 op 6 mei.

Havik Hoewel een paar in het dichtbij liggende Valse Bos nestelde, is slechts een keer een jagend exemplaar gesignaleerd.

Bruine Kiekendief Een paar dat buitendijks nestelde kwam geregeld in de beide polders jagen.

Kwartelkoning Een roepend exemplaar was op 30 mei in het gebied.

Kwartel Op 7 juni is de kenmerkende roep van deze soort gehoord.

Watersnip Op 18 april zijn drie opvliegende exemplaar gezien.

Goudplevier Een late groep van 25 exemplaren vloog op 28 april rond.

Wulp Drie exemplaren vlogen op 28 april over.

Regenwulp Zes exemplaren liepen op 6 mei in de Maatpolder; op 7 juni vlogen twee exemplaren over.

Groenpootruiter Alleen op 28 april is een exemplaar waargenomen en op 6 mei hield zich een exemplaar in de polder op.

Kleine Mantelmeeuw Door de op het eilandje De Visdief in het Eemmeer nestelende Kleine Mantelmeeuwen worden de polders af en toe gebruikt als foerageergebied. Het maximum aantal tegelijk waargenomen exemplaren bedroeg 20.

Koekoek Een exemplaar hield zich op 7 juni bij de Noord Ervenweg op.

Gierzwaluw Geregeld waren kleine groepjes foeragerend boven het gebied aanwezig. De cerset exemplaren (4) zijn op 28 april boven de Maatpolder gezien.

Witte Kwikstaart Opmerkelijk was het ontbreken van deze soort als broedvogel. In 2005 broedden er nog drie paren. Wel is er af en toe een exemplaar gezien, maar ook deze waarnemingen zijn niet gedaan bij de broedplaatsen van vorig jaar.

Rouwkwikstaart Een foeragerend exemplaar liep op 18 april op de Zomerdijk.

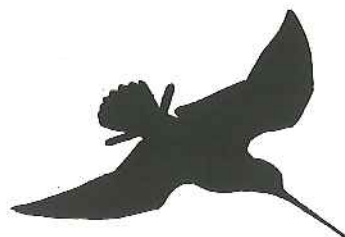
Gele Kwikstaart Op 28 april was een groepje van zes exemplaren aanwezig.

5.2 De Slaag

In De Slaag nestelden achttien soorten broedvogels (Bijlage 2). Vijf daarvan zijn op de Rode Lijst (LNV 2004) te vinden en wel Slobeend, Wintertaling, Watersnip, Grutto en Tureluur (Tabel 4). De Graspieper, die vorig jaar nog wel voorkwam, ontbrak dit jaar.

Nederlandse naam	Bedreigd	Kwetsbaar	Gevoelig
Slobeend		X	
Wintertaling		X	
Watersnip	X		
Grutto		X	
Tureluur		X	

Tabel 4. Soorten van de Rode Lijst die in De Slaag broedden.

5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Knobbelzwaan Dit jaar broedde een paar in het gebied, maar de broedplaats lag veel noordelijker.

Kievit Het resultaat van dit jaar was beter dan dat van het vorige, maar nog lang niet op het peil van 2004.

Grutto Hierbij nam het aantal weer toe en was bijna gelijk aan dat van 2004.

Watersnip Deze soort keerde dit jaar terug en bezette twee territoria

5.2.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver Op 14 april waren 10 exemplaren in de waai aan het vissen. Verder zijn daarin incidenteel Aalscholvers waargenomen.

Blaauwe Reiger Op 26 april was een groep van 7 exemplaren aanwezig in het gebied.

Lepelaar Een foeragerend exemplaar liep op 3 mei in het gebied rond.

Wintertaling Een groep van 18 Wintertalingen was op 24 april in het gebied aan het foerageren.

Krakeend Behalve de broedvogels waren er ook nog doortrekkers, met als maximum 36 exemplaren op 14 april.

Smient Deze keer waren er geen overzomeraars. De laatste Smienten zijn waargenomen op 14 april toen nog 18 exemplaren aanwezig waren.

Pijlstaart Op 14 april is een Pijlstaart gezien.

Kuifeend Evenals in voorgaande jaren hielden zich geregeld Kuifeenden in de waai op. Van de groepjes die uit meer dan tien exemplaren bestonden waren dat er op 26 april 24 en op 9 juni 13.

Grauwe Gans Op 14 april foerageerden 73 Grauwe Ganzen in het gebied, op 26 april 45 en op 3 mei 31 exemplaren.

Canadese Gans Vanuit de omgeving kwamen regelmatig Canadese Ganzen met soms enkel tientallen op bezoek. De twee grootste groepen bestonden uit 55 exemplaren op 14 april en 77 exemplaren op 9 juni.

Brandgans 18 Brandganzen waren op 14 april aan het rusten, en op 9 juni foerageerden er 10 exemplaren.

Bergeend Van de niet broedende vogels was een groep van 13 exemplaren op 26 april nog in het gebied.

Nijlgans Meestal waren er wel enkele Nijlganzen in het gebied, maar op 3 mei waren dat er 19.

Gans spec. Evenals in voorgaande jaren bezochte kruisingen van Grauwe Ganzen en witte ganzen het object, met als maximum 23 exemplaren op 14 april.

Knobbelzwaan Af en toe waren er, behalve het broedpaar ook andere Knobbelzwanen. Op 14 april zwommen er drie exemplaren en op 26 april zes.

Zwarte Zwaan Op 14 april zwom een exemplaar in het gebied.

Meerkoet Na 14 april toen 32 Meerkoeten in de waai zwommen, nam het aantal af, waarna er op 3 mei opeens weer 18 aanwezig waren. Op andere data waren dat er slechts enkele.

Scholekster De soos aan de rand van de waai was op 14 april bezet door 29 Scholeksters.

Wulp Op 26 april is een Wulp gezien en op 3 mei nog een..

Bosruiter Op 26 april was een Bosruiter in het gebied.

Oeverloper Bij de waai vloog op 26 april een Oeverloper.

Groenpootruiter Drie exemplaren waren op 14 april aanwezig.

Bonte Strandloper Een foeragerend exemplaar is op 14 april gezien.

Kemphaan Alleen op 14 april waren Kemphanen aanwezig. Twee exemplaren liepen toen in het plas dras deel te foerageren.

Visdief In de omgeving moeten ergens Visdieven gebroed hebben, want op 26 april is een vissende exemplaar gezien en op 9 juni één dat wegvloog met een visje in zijn snavel

Zilvermeeuw Op 3 mei vlogen twee Zilvermeeuwen bij de waai.

Houtduif Een groep van 20 exemplaren is aangetroffen op 14 april en een groep van 26 Houtduiven op 3 mei.

Koekoek Op 26 april vloog een exemplaar over.

Kauw Alleen op 3 mei is een groep Kauwen gezien; die bestond uit 18 exemplaren.

5.2.3 ZOOGDIEREN

Haas In de Noordpolder te Veld en de Maatpolder waren voortdurend Hazen aanwezig. Het maximum aantal was zes. Af en toe zijn Hazen waargenomen in De Slaag; het maximum aantal was twee.

Muskusrat Tijdens elke inventarisatie zijn wel exemplaren waargenomen. Muskusratten zijn talrijk in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder aanwezig, wat ook blijkt uit de activiteiten van de muskusrattenvangers in de polders. Muskusratten zijn niet gezien in De Slaag, maar in sommige sloten zijn wel vraatsporen aangetroffen.

6. DISCUSSIE

De uitgebreide territoriakartermethode, gecombineerd met toevallige nestvondsten geeft een goede indicatie hoe het er met populaties van vogels voorstaat. Wanneer men echter inzicht wil hebben in het werkelijke aantal aanwezige aantal broedparen, is het vaststellen van het aantal nesten door het systematisch afzoeken van percelen wanneer het gras nog kort is een beter methode (De Molenaar *et al.* 2000). In De Slaag bedroeg het aantal territoria van de Grutto 61, maar het aantal nesten dat door weidevogelbeschermer Toon van de Wolfshaar is gevonden 70. In goede gebieden zoals De Slaag kunnen Grutto's geclusterd gaan broeden, een fenomeen dat bij territoriakartermethode niet uit de verf komt. Ook een weidevogelbeschermer vindt niet alleen nesten. Wellicht wel die van Kieviten, die vrij eenvoudig te vinden zijn en van een groot deel van Grutto's, maar zeker niet die van Kemphaan en Tureluur.

In verband met de uitvoering van het Grutto-alarmproject was er in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder nog een andere vergelijkingsmogelijkheid. Tijdens drie rondes is het aantal alarmerende paren Grutto's geteld volgens de richtlijnen in de instructie Project Alarm (Nijland 2003). Op 16 mei leverde die telling 168 alarmerende paren op, op 30 mei 153 en op 16 juni 73. Zelfs als mogelijke uit aangrenzende agrarische percelen afkomstige paren worden meegeteld ligt het werkelijk aantal broedparen dus hoge en daarmee ook de waarde van het reservaat als broedgebied. De uitgebreide territoriakartermethode blijft echter de enige en minst tijdrovende methode voor alle soorten die een behoorlijk goede indicatie geeft van het aantal broedparen.

7. TRENDS

De resultaten van 2006 staan aangegeven in onderstaande tabellen (Tabel 7 en 8). Zie voor commentaar op de vergelijkbaarheid met eerdere jaren ook het verslag van 2005 (Jonkers & Leurs 2006 a). De trend van een zich gestaag voortzettende toename of stabilisatie van het aantal broedparen vanaf 1989 is bij primaire weidevogels is merkbaar, al tredener soms wel forse schommelingen op. In de Noordpolder te Veld en de Maatpolder liep de Kievit behoorlijk terug en bleef de Grutto op hetzelfde niveau hangen als in 2005. Ook de Tureluur herstelde zich niet.

Opmerkelijk is dat in De Slaag het aantal weidevogelparen zich herstelde.

Soort	1973	1979	1989	2002	2004	2005	2006
Kievit	41	11	97	126	150	145	112
Grutto	51	39	68	115	146	126	126
Tureluur	11	11	19	35	33	34	20
Kemphaan	0	0	0	2	1	0	2
Watersnip	6	2	0	1	1	0	0

Tabel 7. Trends van enkele soorten weidevogels in de Noordpolder/Maatpolder van 1979-2006.

Soort	1973	1979	1989	2002	2004	2005	2006
Kievit	55	7	20	47	142	66	90
Grutto	68	12	23	69	63	47	61
Tureluur	27	5	6	12	17	16	17
Kemphaan	42	0	0	0	0	0	0
Watersnip	27	1	1	0	1	0	2

Tabel 8. Trends van enkele soorten weidevogels in het object De Slaag van 1979-2006.

8. DANKWOORD

In de eerste plaats wil ik mijn inventarisatiemaatje Frans Leurs van harte bedanken voor zijn inzet tot eind april, toen hij door een beroerte getroffen werd. Hierdoor is hij helaas niet meer in staat om inventarisaties uit te voeren. Zijn inspirerende hulp heb ik node gemist!
Veel dank gaat ook uit naar beheerder Jan Roodhart, die niet alleen zorgde voor het noodzakelijke kaartmateriaal, maar ook de stippenkaarten van de territoria digitaliseerde en reproductie van het rapport voor zijn rekening nam.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Beintema, A. J., O. Moedt & D. Ellinger 1995. Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels. Schuyt & Co, Haarlem.
- Van Dijk, A. J. 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project SOVON. (Broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Hustings, M.H.F., R.G.M. Kwak, P.F.M. Opdam & M.J.S.M. Reijnen (eindredactie) 1985. Natuurbeheer in Nederland. Deel 3. Vogelinventarisatie. Pudoc /Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Wageningen/Zeist.
- Jonkers, D.A. & F. Leurs 2006a. Resultaten van broedvogelinventarisaties in delen van de Noordpolder te Veld, Maatpolder (Eemnes) en in het object De Slaag (Hoogland) in 2005. Uitgave 156. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2004. Besluit Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna. 's -Gravenhage.
- Moedt, O. 1995. Gedrag van weidevogels. In: A. Beintema, O. Moedt & D. Ellinger, Ecologische Atlas van de Nederlandse weidevogels: 75-120. Schuyt & Co., Haarlem.
- De Molenaar, J.G., D.A. Jonkers & M.E. Sanders 2000. Wegverlichting en natuur. III. Lokale invloed van wegverlichting op een gruttopopulatie. Alterra-rapport 064. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen: 85-86.
- Nijland, F. 2003. Project Alarm fase 2, instructie Project Alarm, vereenvoudigde telmethode voor schatting van territoriaal succes van Grutto, Tureluur, en enkele andere steltlopers. Uitgave Stichting Weidvogel Meetnet Friesland. Publicatie Bureau N. nr., 14, Leeuwarden.

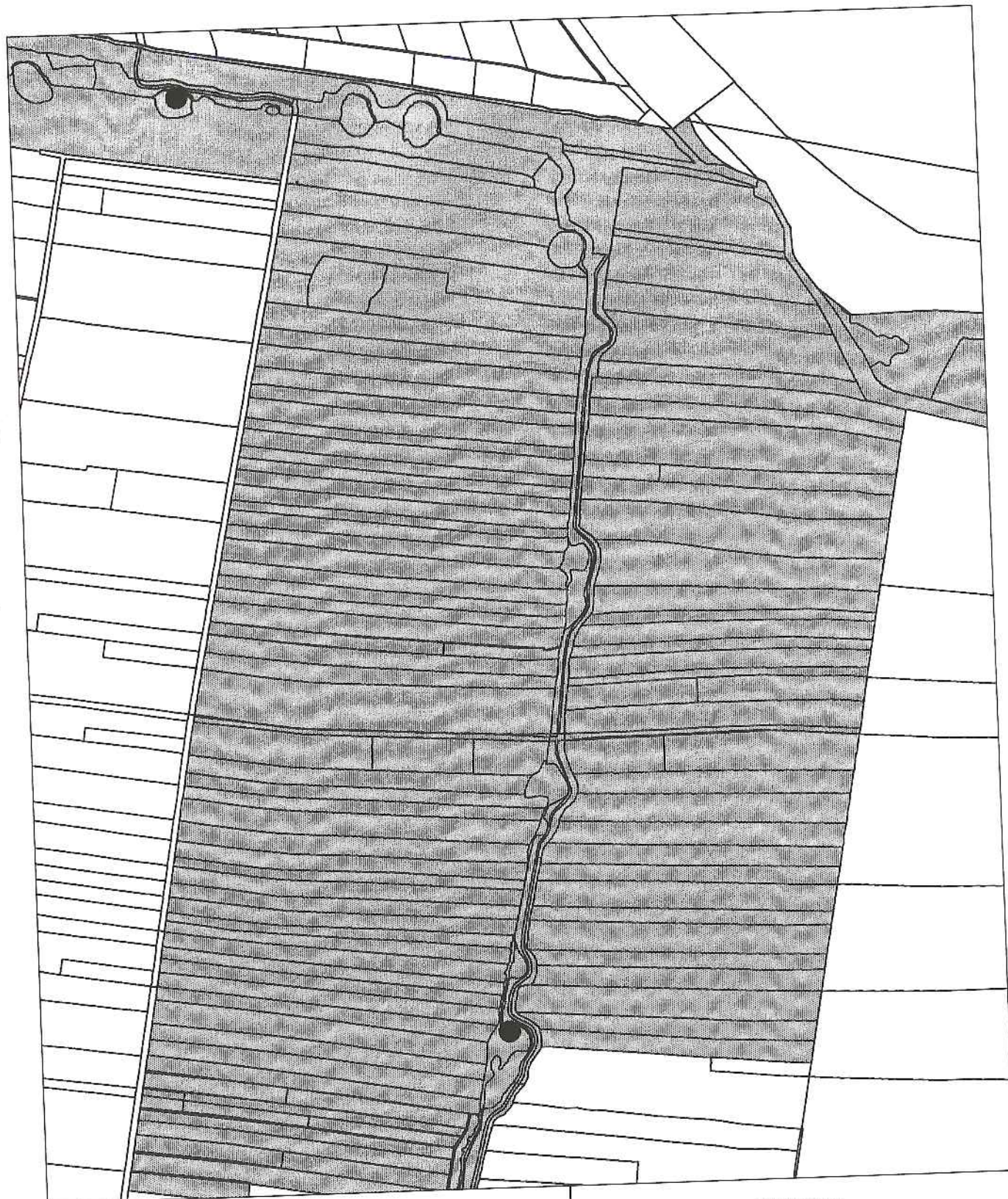
Bijlage 1. Broedvogelsoorten en territoria in 2006 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder

Soort	Aantal in 2006 (2005)
Fuut	2(2)
Smient	2(0)
Wilde Eend	18(14)
Krakeend	29(24)
Slobeend	17(16)
Zomertaling	2(0)
Bergeend	4(4)
Kuifeend	5(0)
Canadese Gans	4(5)
Grauwe Gans	6(0)
Kolgans	1(3)
Knobbelzwaan	1(0)
Bruine Kiekendief	0(1)
Waterhoen	2(1)
Meerkoet	71(76)
Scholekster	7(9)
Kievit	112(145)
Grutto	126(126)
Tureluur	20(34)
Kemphaan	2(0)
Veldleuwerik	1(3)
Kluut	1(0)
Graspieper	5(6)
Gele Kwikstaart	3(0)
Witte Kwikstaart	0(3)
Rietgors	niet onderzocht (3)

Bijlage 2. Broedvogelsoorten en territoria in object De Slaag in 2006.

Soort	Aantal territoria in 2006 (2005)
Fuut	1 (1)
Bergeend	4 (2)
Grauwe Gans	5 (2)
Canadese Gans	5 (3)
Brandgans	3 (2)
Knobbelzwaan	1 (1)
Krakeend	2 (2)
Wilde Eend	13 (9)
Wintertaling	1 (1)
Zomertaling	1 (0)
Slobeend	7 (7)
Kuifeend	2 (1)
Meerkoet	19 (20)
Scholekster	10(7)
Kievit	90 (66)
Watersnip	2 (0)
Grutto	61 (47)
Tureluur	17 (16)

**Bijlage 3. Territoriakaarten van de broedvogels in de Noordpolder te
Veld/Maatpolder en het object De Slaag**

Noord-Polder

Fuut 2006 2 paar

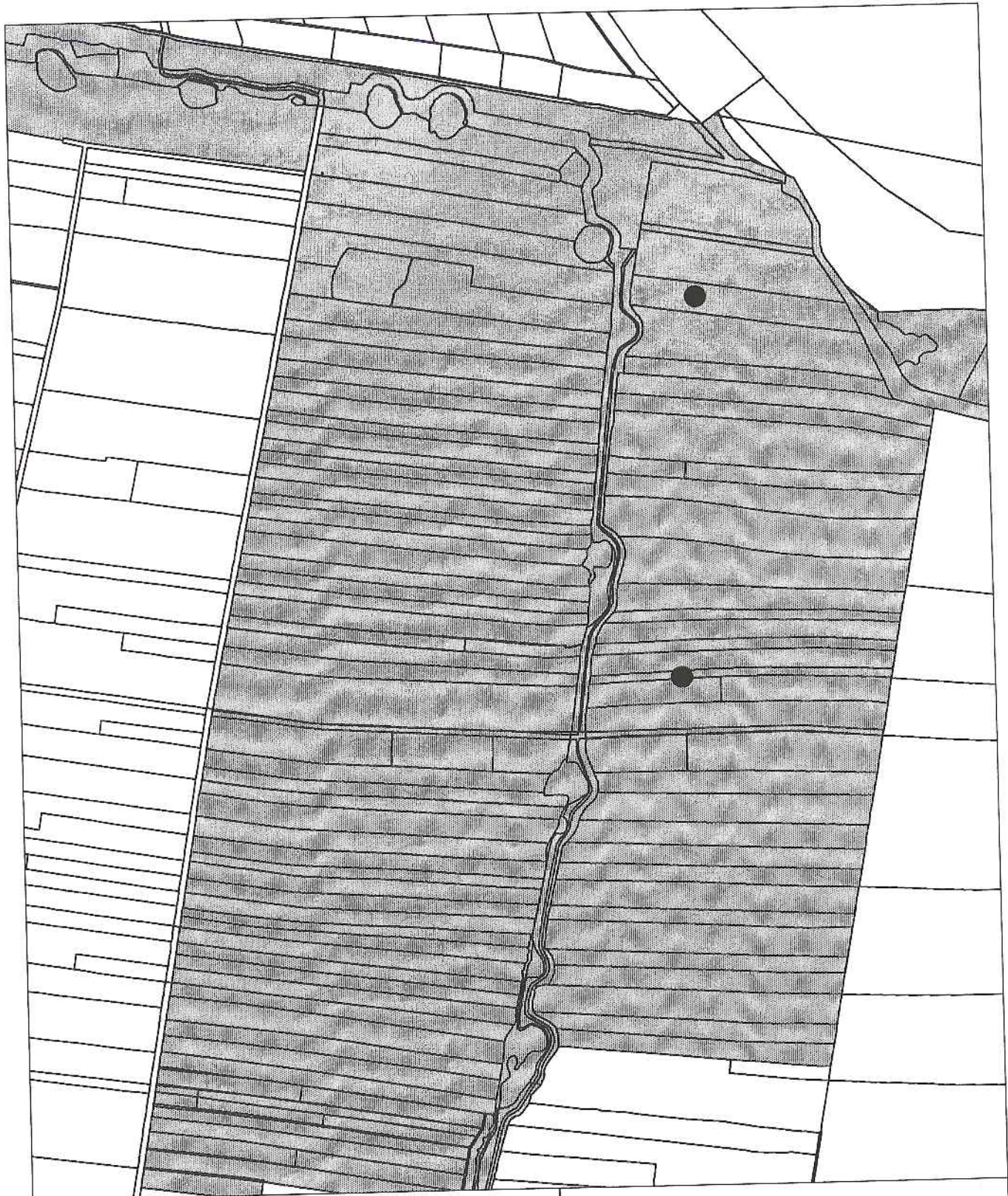
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.134 Y = 473.950
Rechts boven : X = 150.048 Y = 476.821

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Smient 2006 2 paar

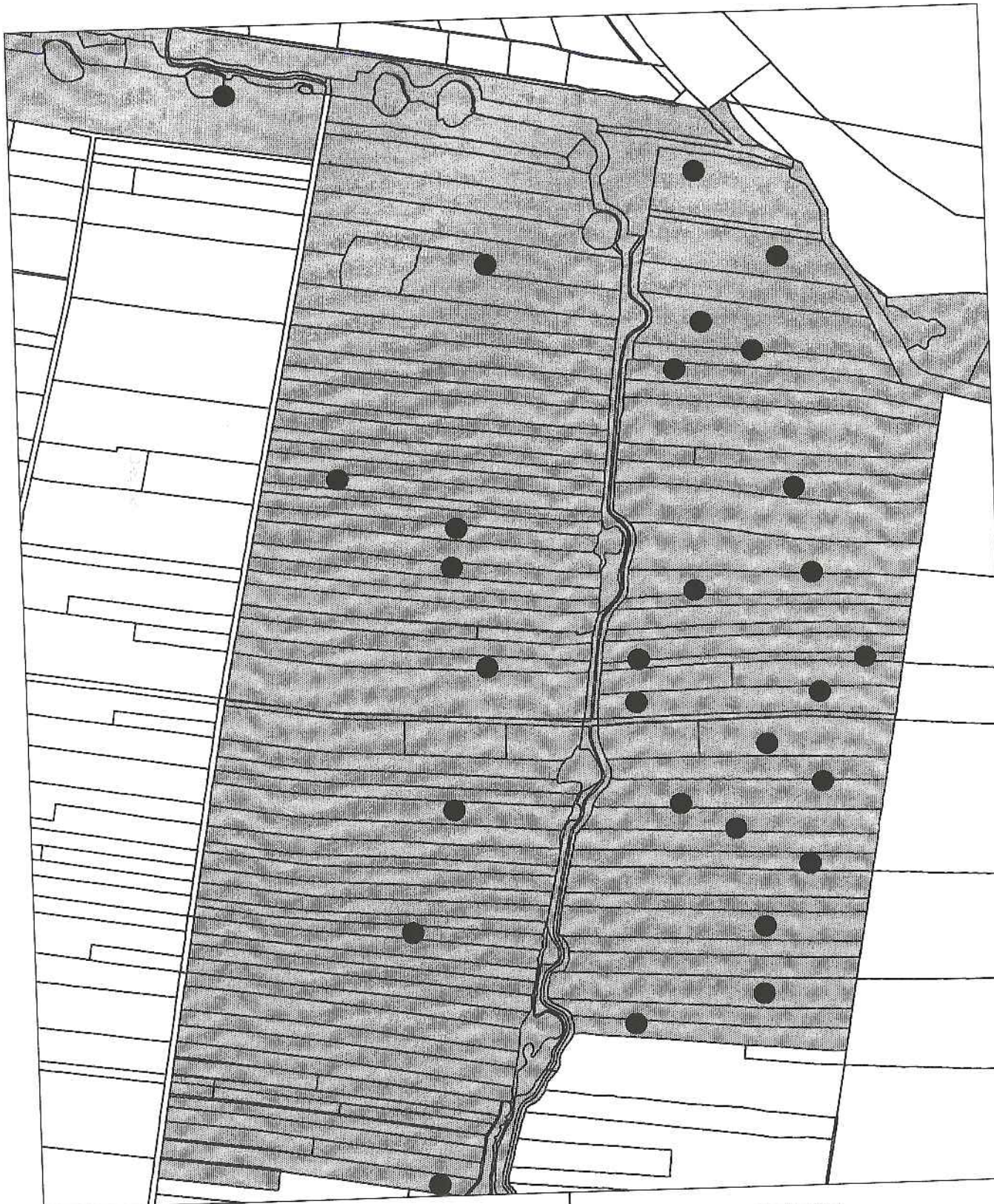
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 11.000

Links onder : X = 148.083 Y = 473.950
Rechts boven : X = 149.997 Y = 476.821

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Krakeend 2006 29 paar

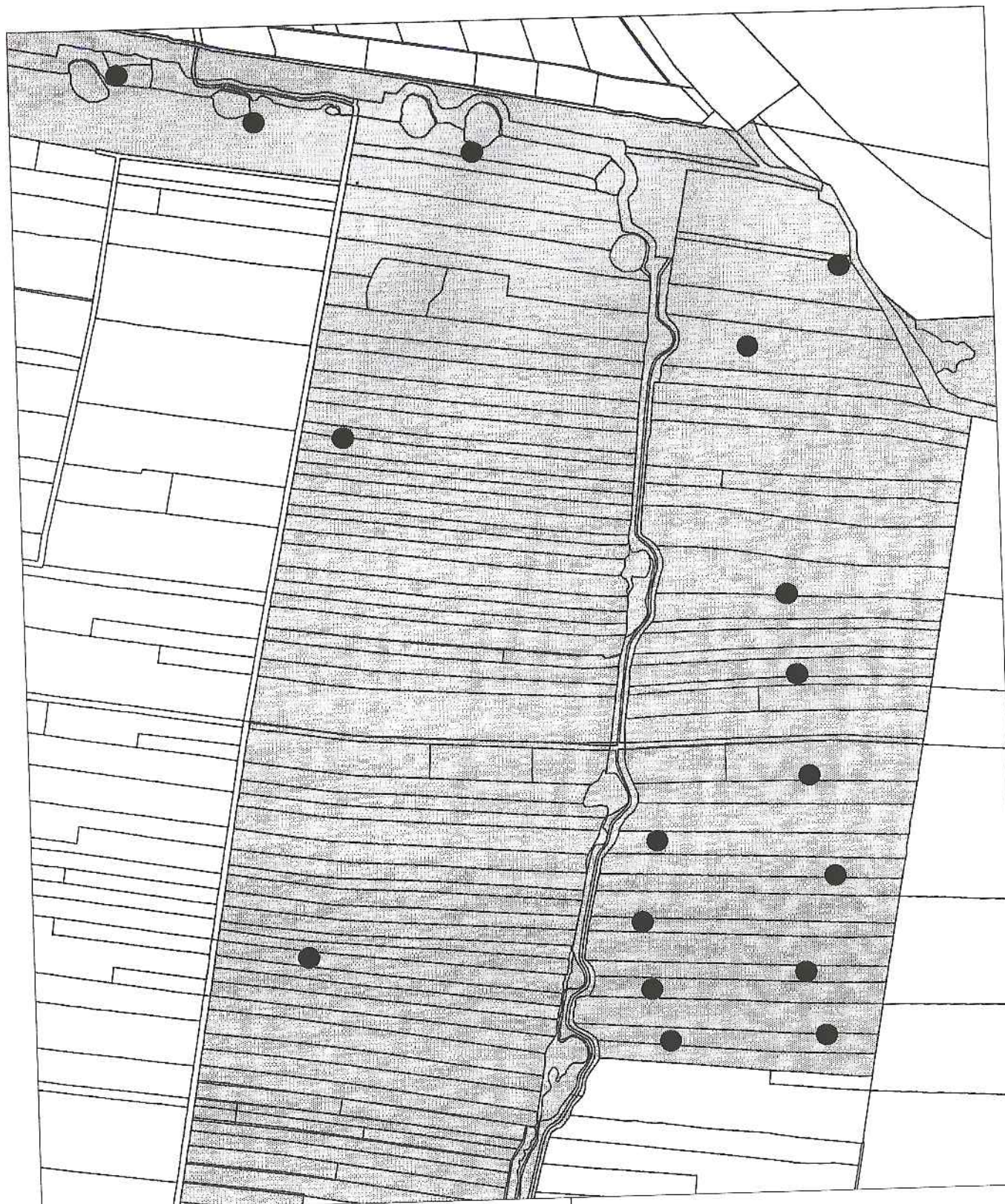
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.068 Y = 473.916
Rechts boven : X = 149.982 Y = 476.787

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Slobeend 2006 17 paar

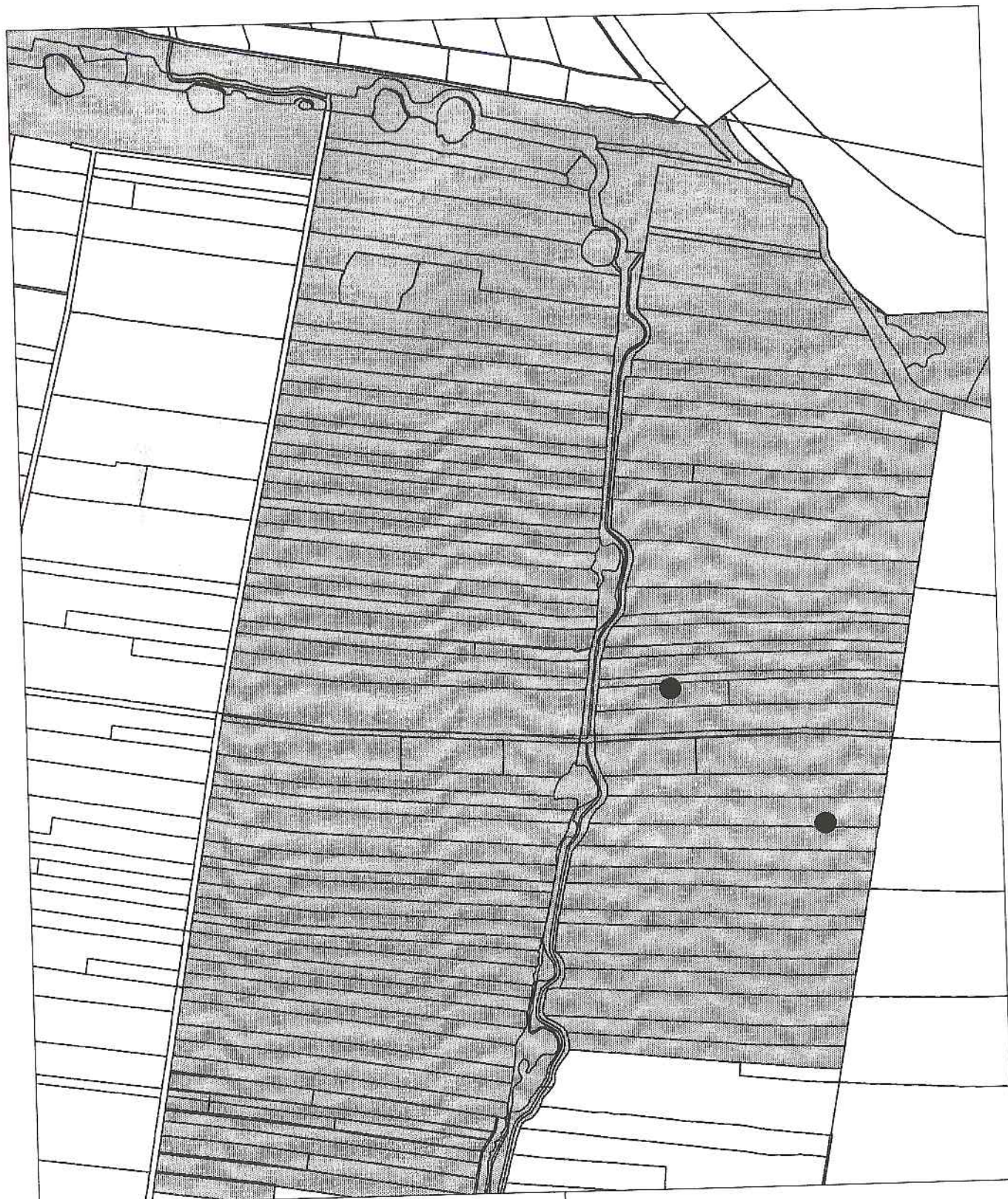
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 11.000

Links onder : X = 148.024 Y = 473.957
Rechts boven : X = 149.938 Y = 476.828

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Zomertaling 2006 2 paar

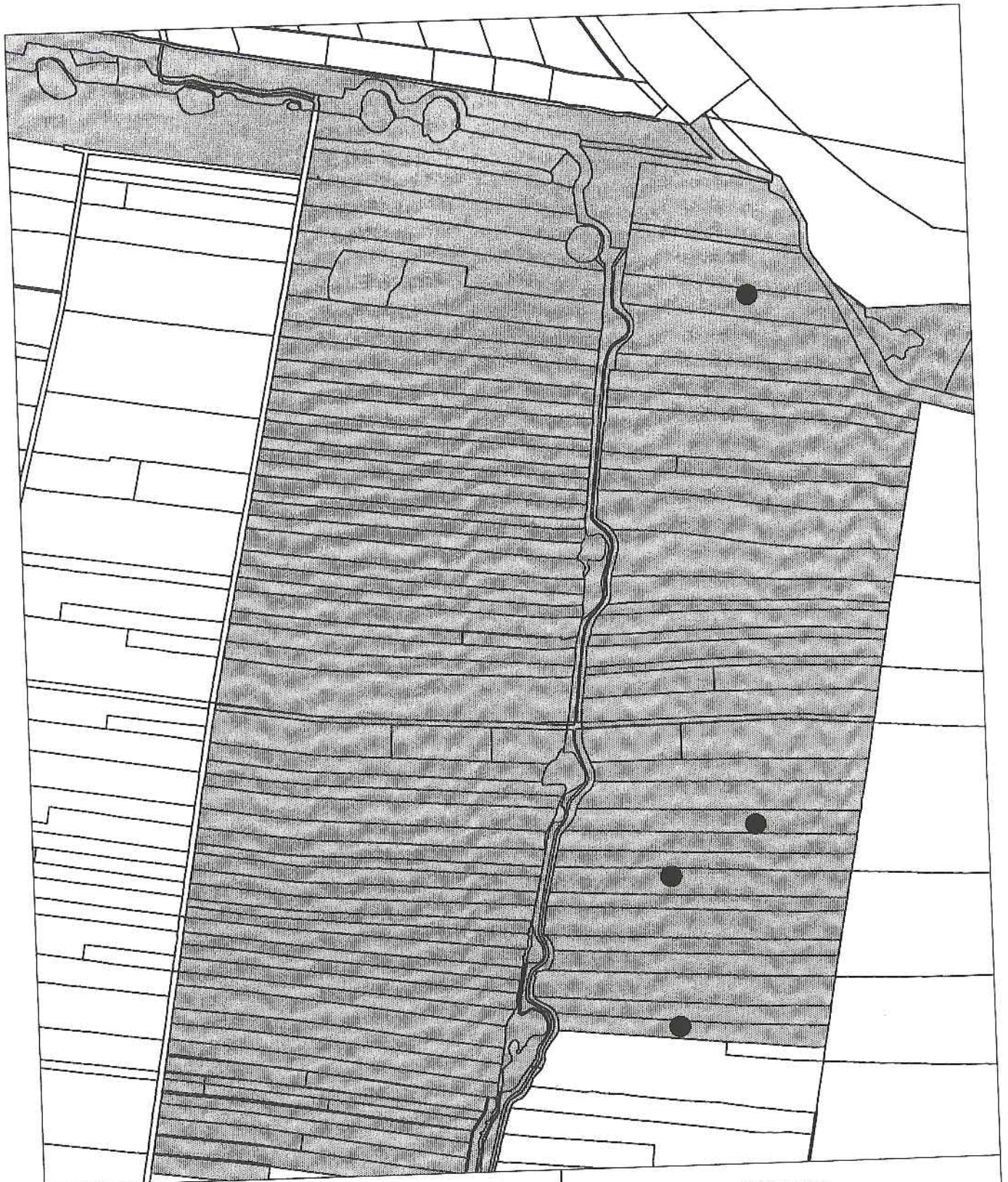
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.072 Y = 473.949
Rechts boven : X = 149.986 Y = 476.820

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Bergeend 2006 4 paar

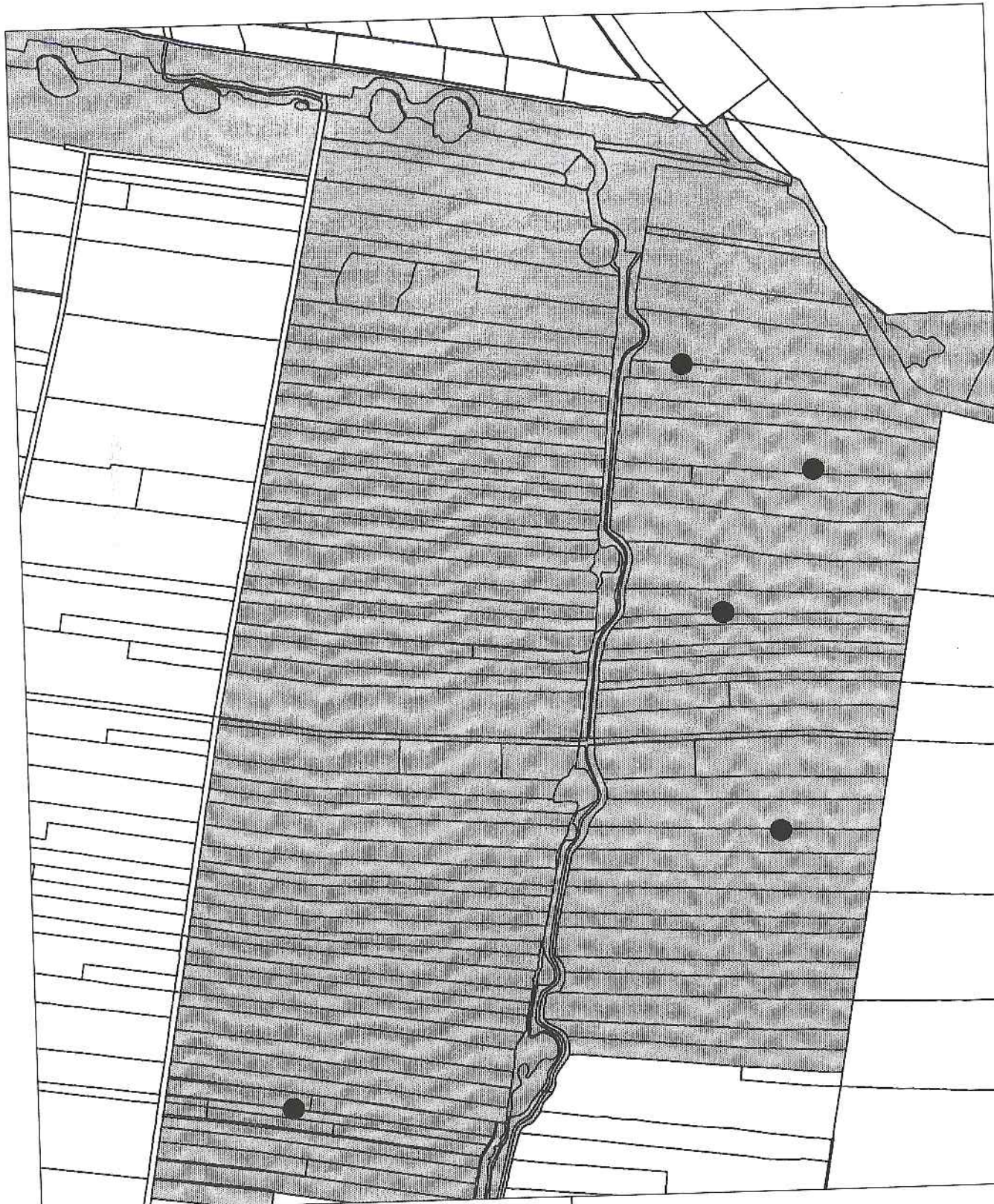
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.083 Y = 473.950
Rechts boven : X = 149.997 Y = 476.821

© Vereniging Natuurmonumenten
 © dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
 © aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Kuifeend 2006 5 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 11.000

Links onder : X = 148.083 Y = 473.950
Rechts boven : X = 149.997 Y = 476.821

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Canadese Gans 2006 4 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

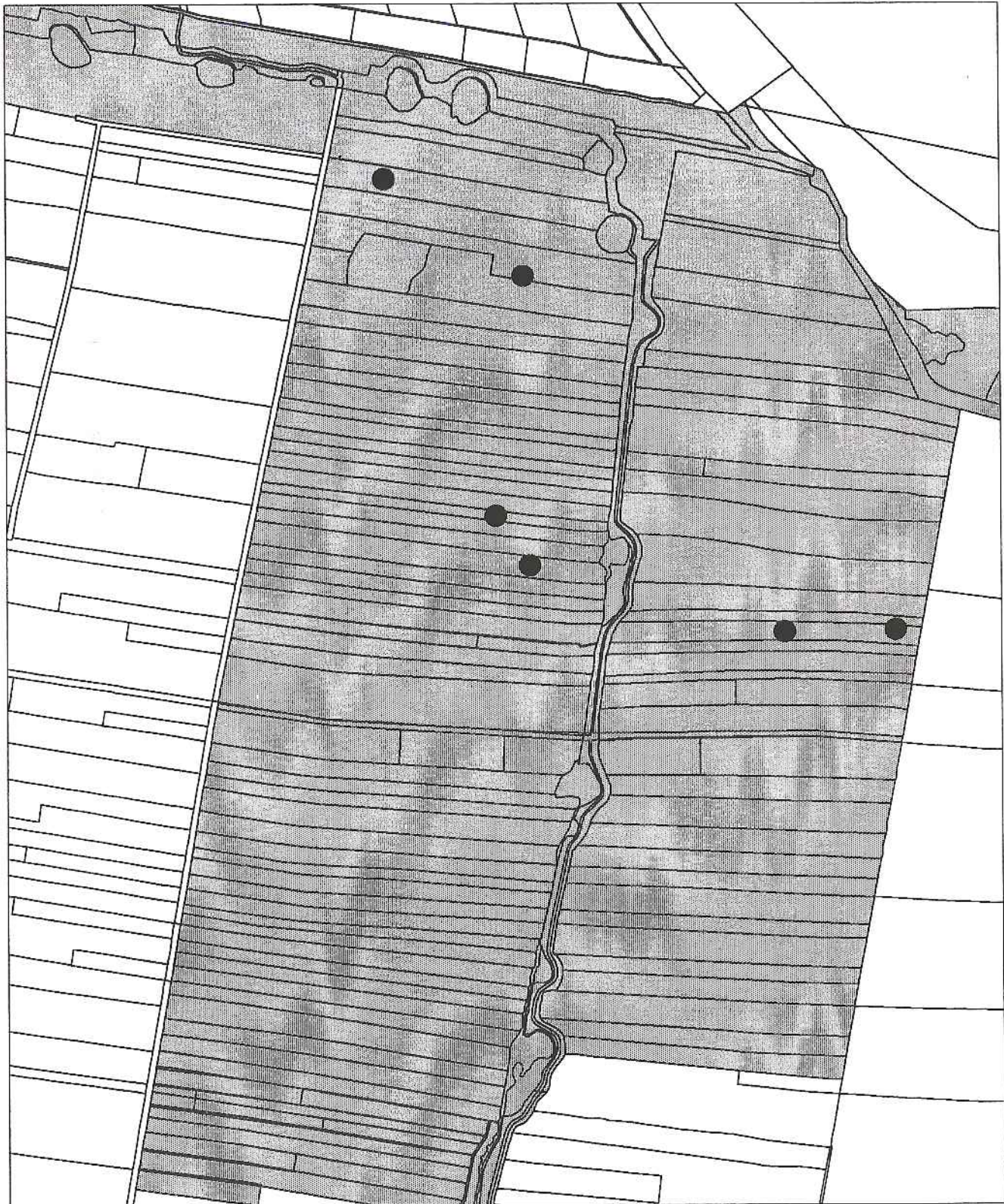
Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.043 Y = 473.945

Rechts boven : X = 149.957 Y = 476.816

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Grauwe Gans 2006 6 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 11.000

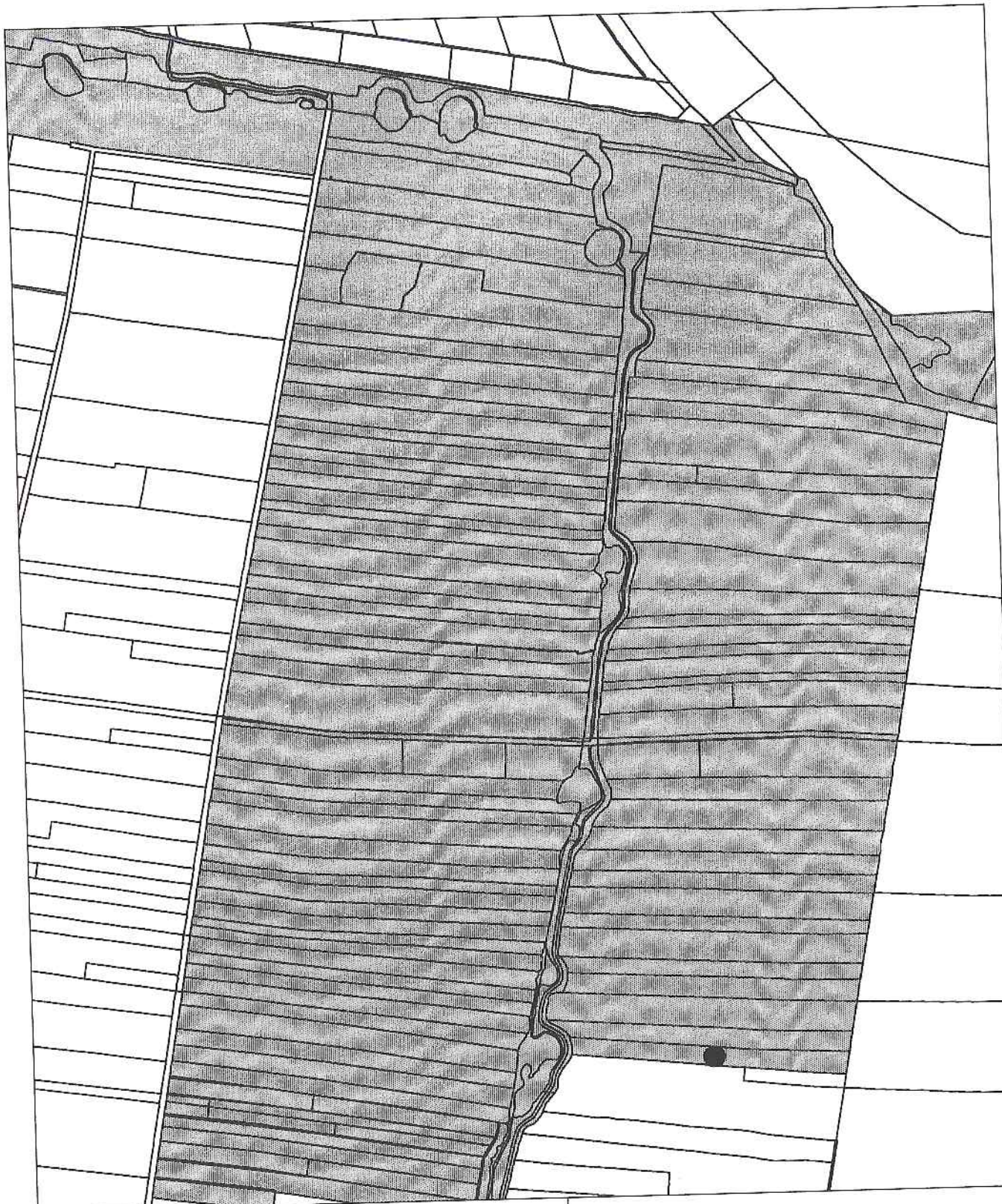
Links onder : X = 148.054 Y = 473.938

Rechts boven : X = 149.968 Y = 476.809

© Vereniging Natuurmonumenten

© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn

© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Kolgans 2006 1 paar

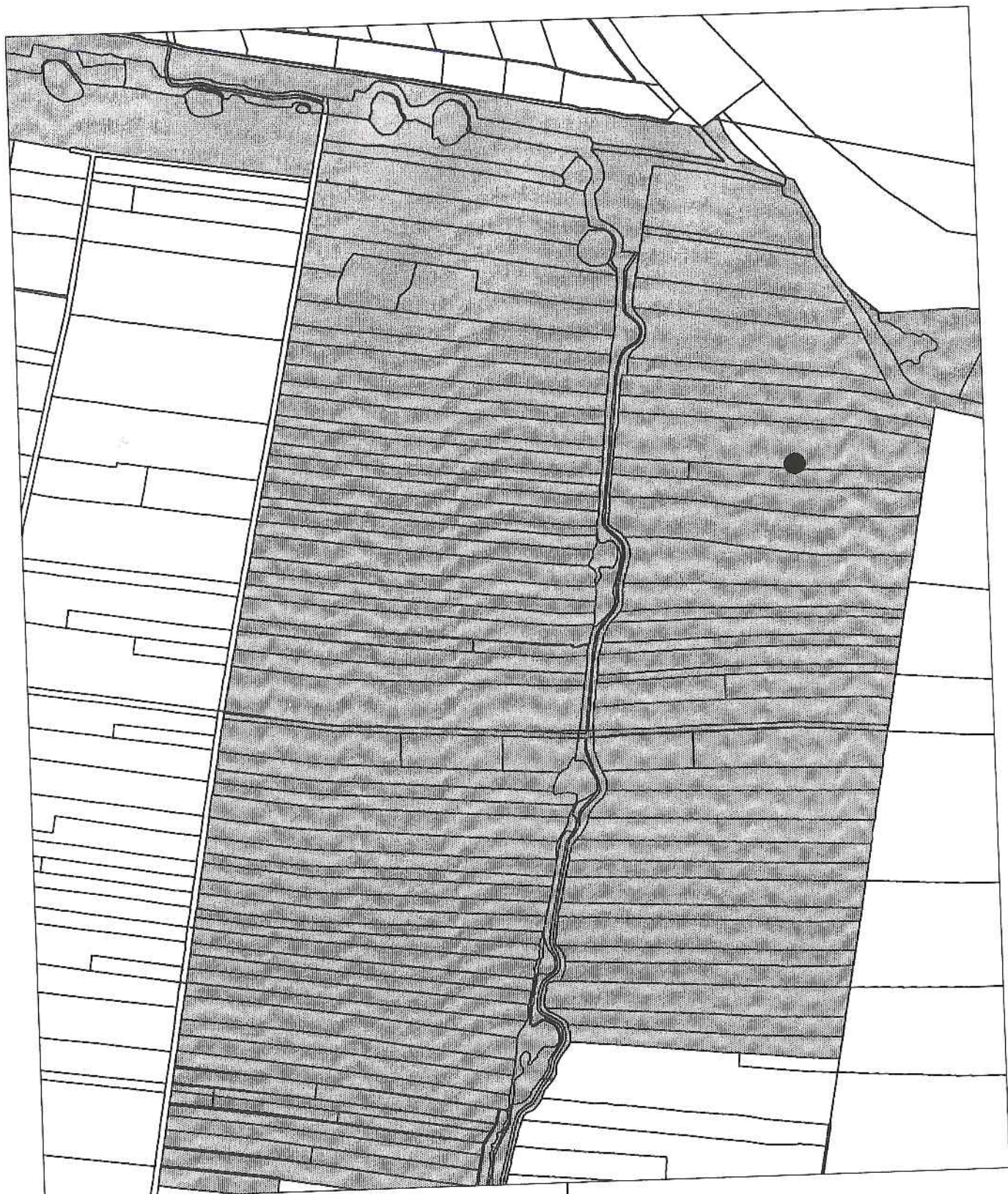
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.072 Y = 473.949
Rechts boven : X = 149.986 Y = 476.820

© Vereniging Natuurmonumenten
 © dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
 © aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Knobbelzwaan 2006 1 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.072 Y = 473.949
Rechts boven : X = 149.986 Y = 476.820

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Bruine Kiekendief 2006 1 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

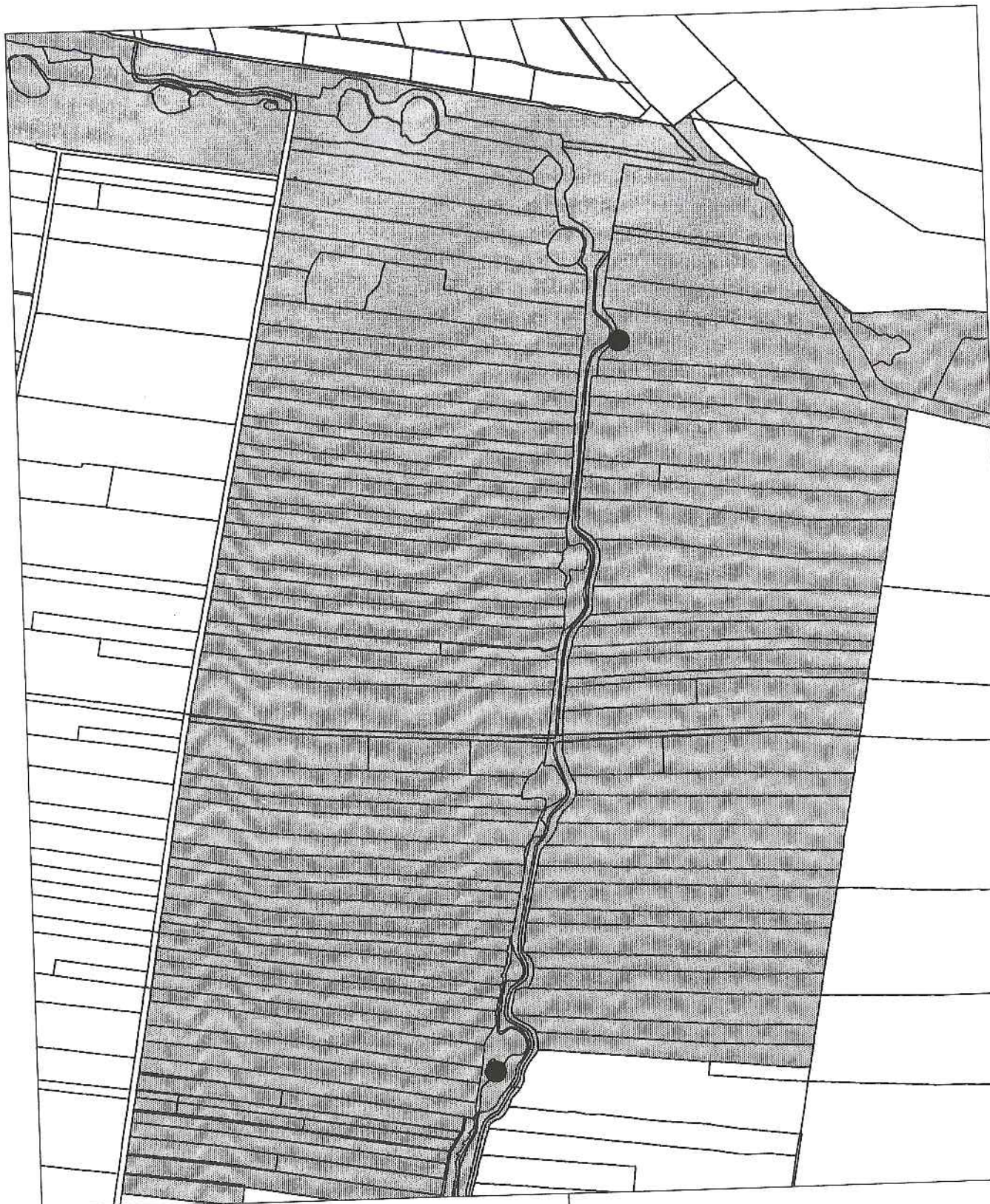
Datum : 09-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.166 Y = 473.958

Rechts boven : X = 150.080 Y = 476.829

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Waterhoen 2006 2 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

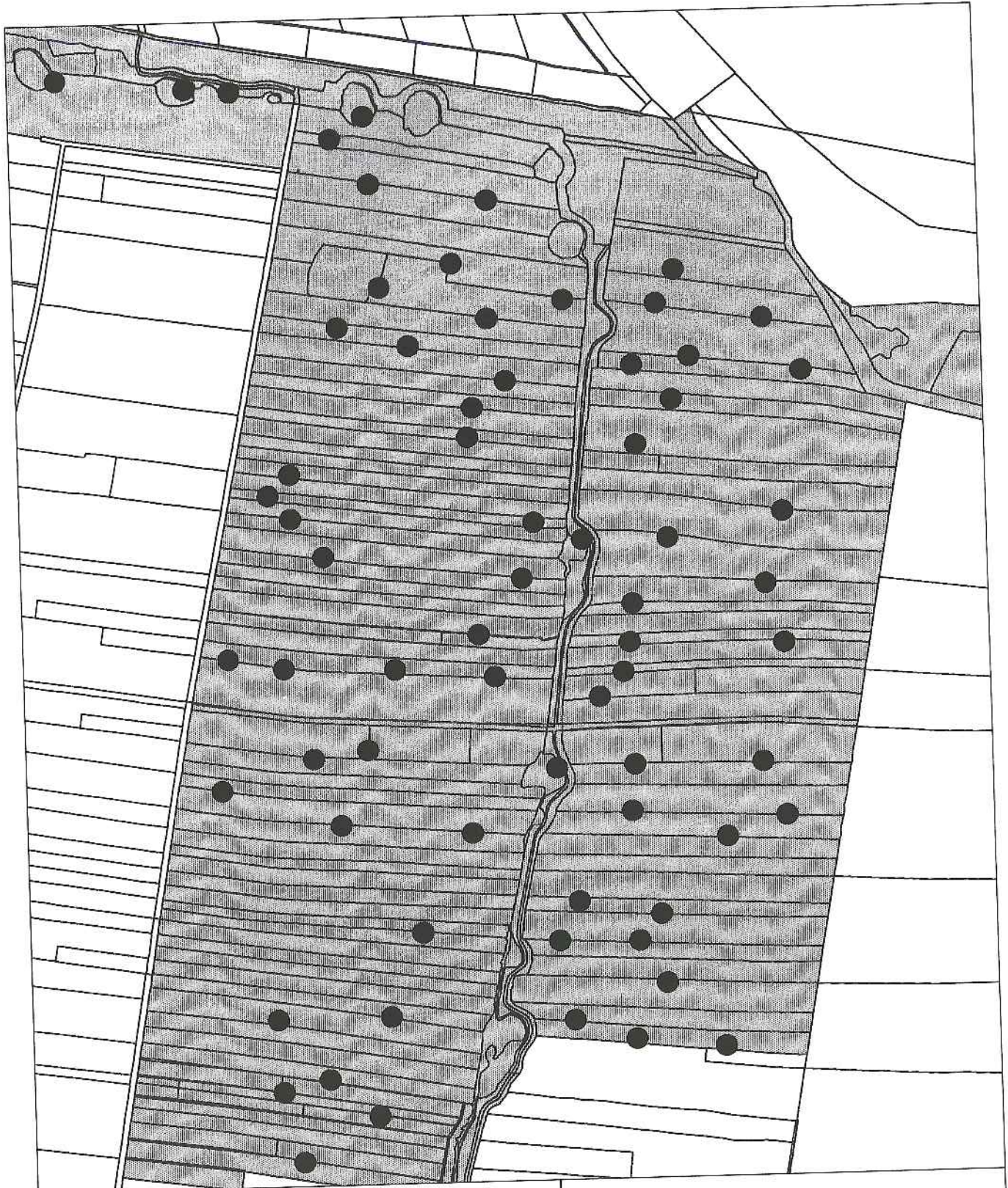
Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.138 Y = 473.944

Rechts boven : X = 150.052 Y = 476.815

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Meerkoet 2006 71 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 11.000

Links onder : X = 148.127 Y = 473.943
Rechts boven : X = 150.041 Y = 476.814

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Scholekster 2006 7 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 147.988 Y = 473.957

Rechts boven : X = 149.902 Y = 476.828

© Vereniging Natuurmonumenten

© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn

© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Kievit 2006 112 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

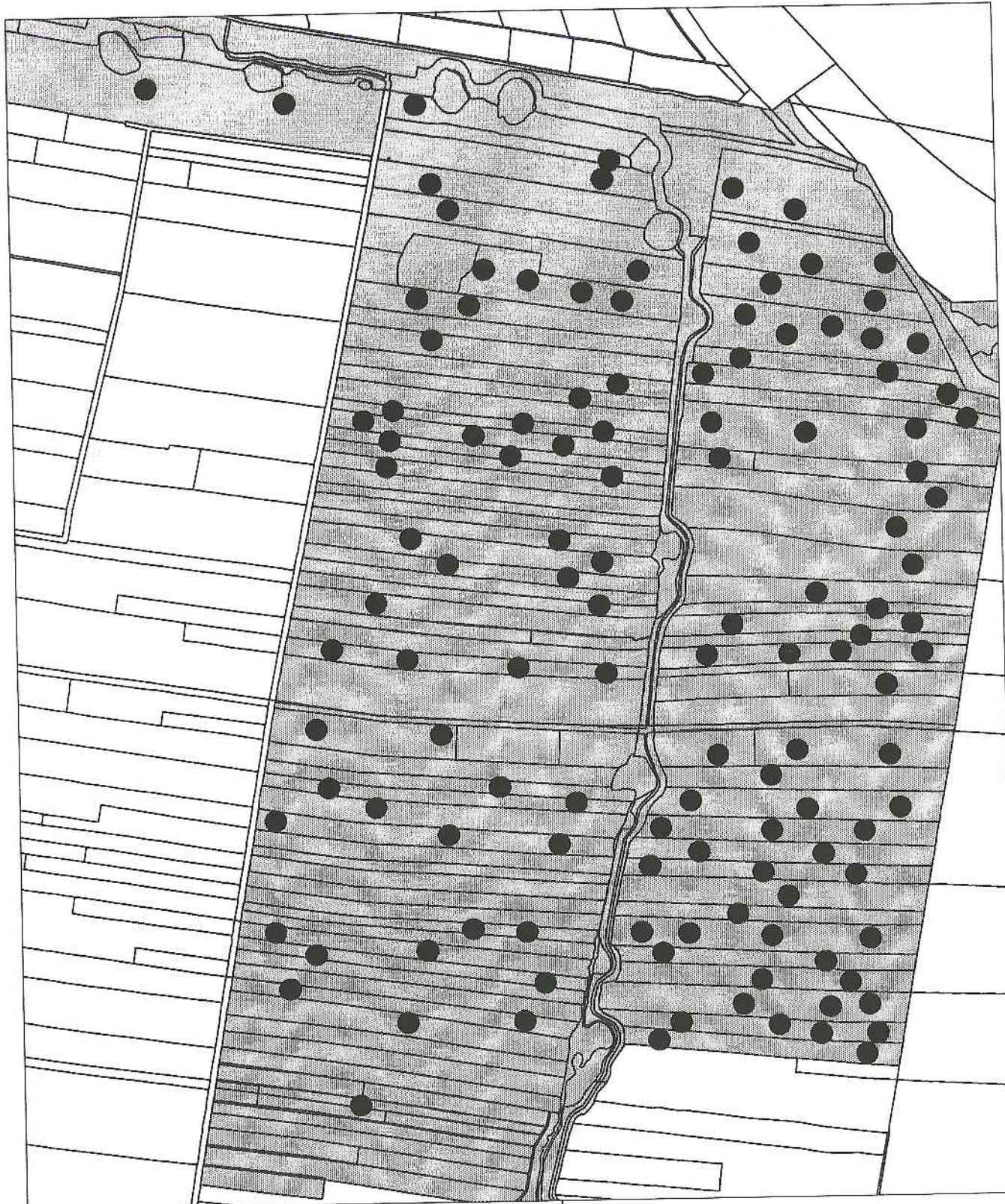
Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 147.967 Y = 473.937

Rechts boven : X = 149.881 Y = 476.808

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Grutto 2006 126 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 147.962 Y = 473.927
Rechts boven : X = 149.876 Y = 476.798

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Tureluur 2006 20 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 147.958 Y = 474.009
Rechts boven : X = 149.872 Y = 476.880

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Kemphaan 2006 2 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.087 Y = 473.960
Rechts boven : X = 150.001 Y = 476.831

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Veldleeuwerik 2006 1 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

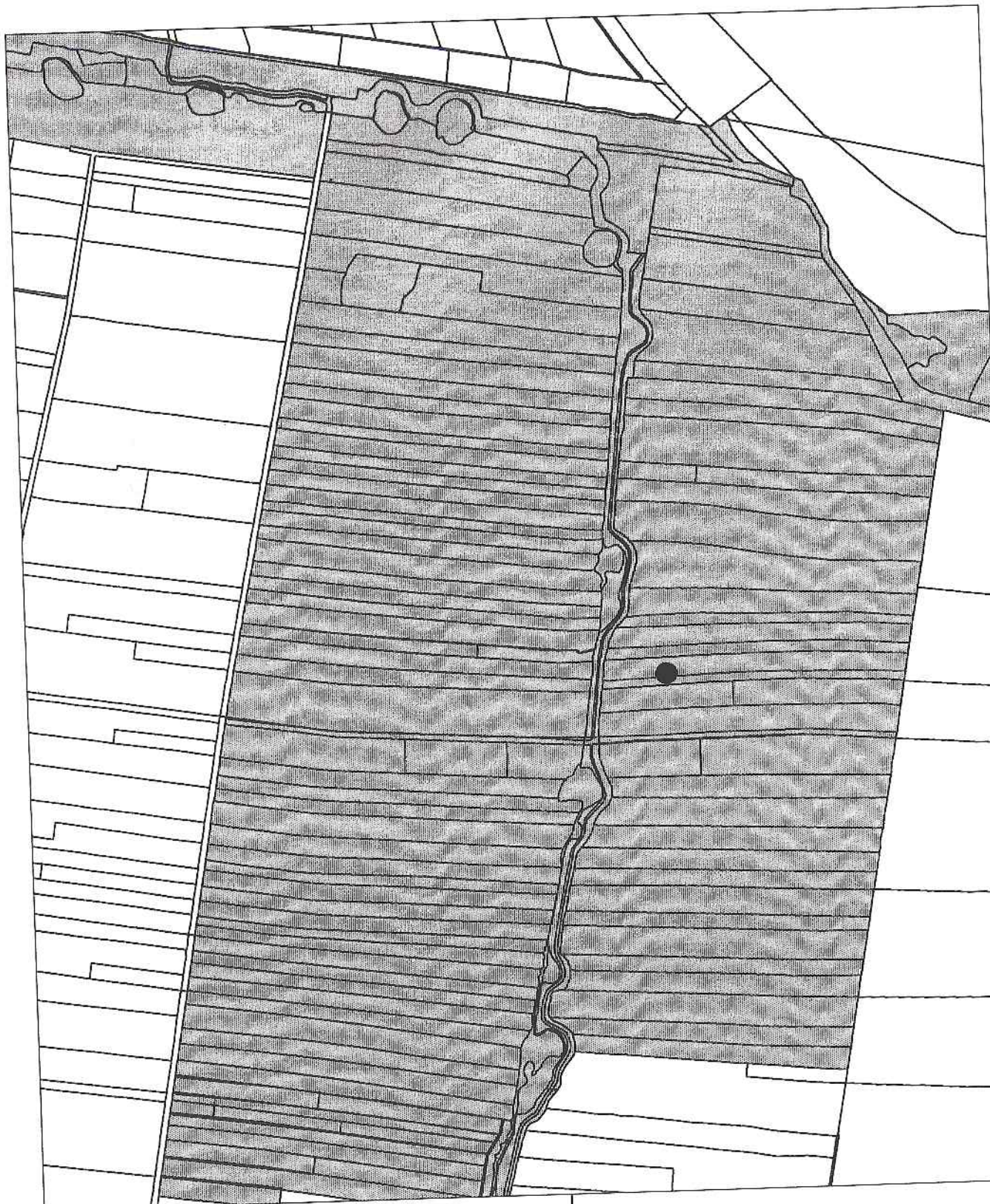
Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.087 Y = 473.960

Rechts boven : X = 150.001 Y = 476.831

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aéroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Kluut 2006 1 paar

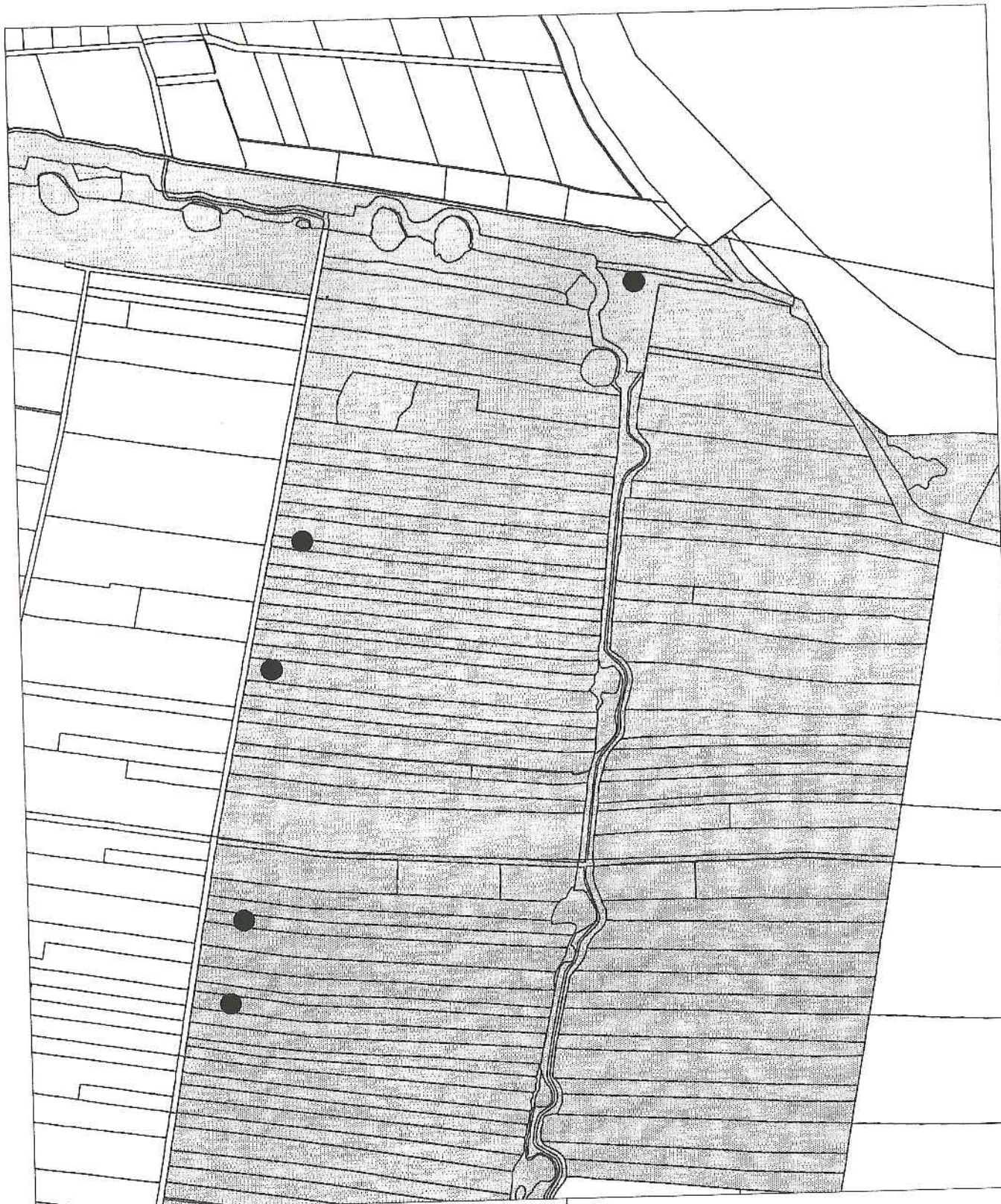
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 11.000

Links onder : X = 148.072 Y = 473.949
Rechts boven : X = 149.986 Y = 476.820

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Graspieper 2006 5 paar

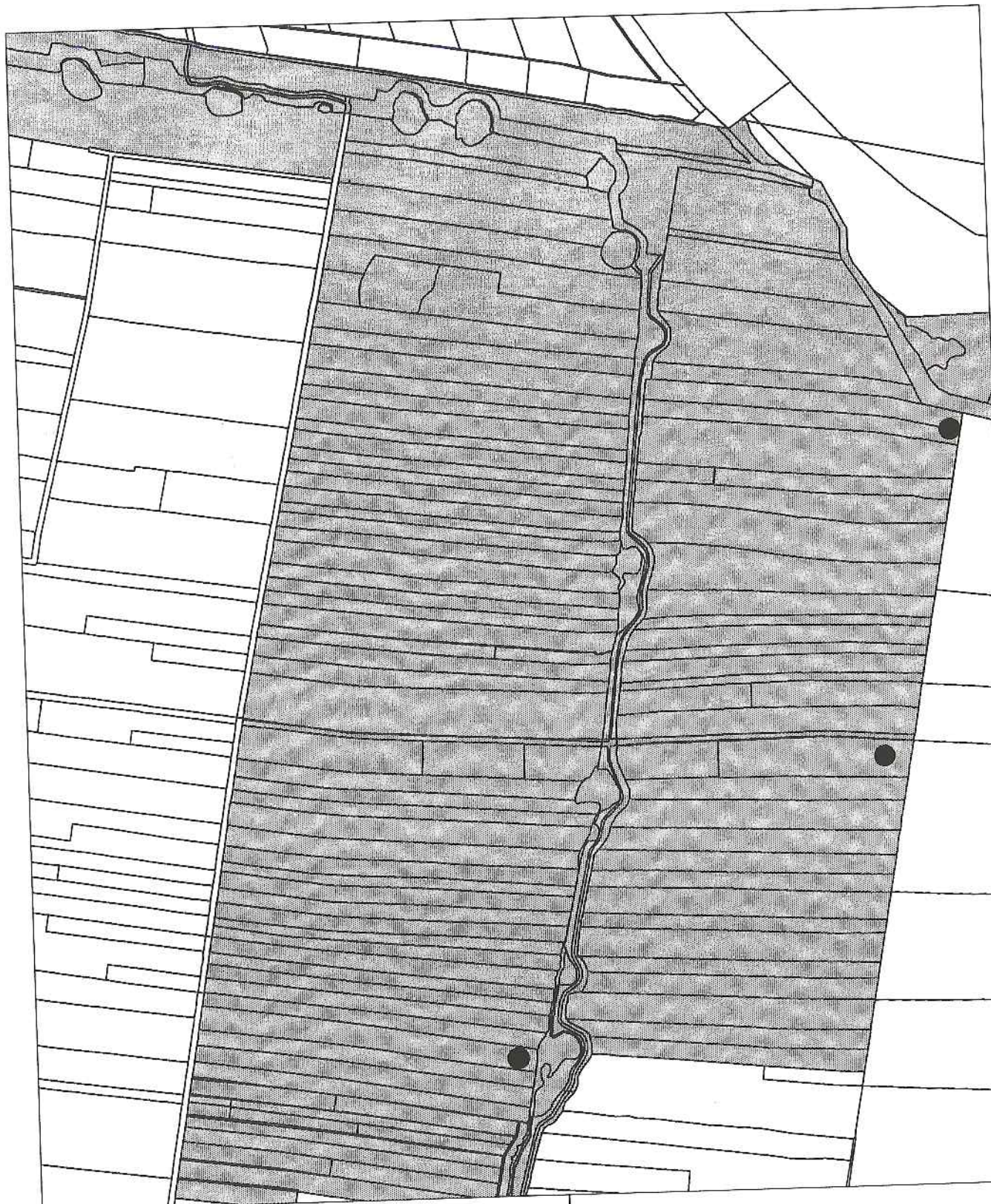
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.087 Y = 474.185
Rechts boven : X = 150.001 Y = 477.056

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

Noord-Polder

Gele Kwikstaart 2006 3 paar

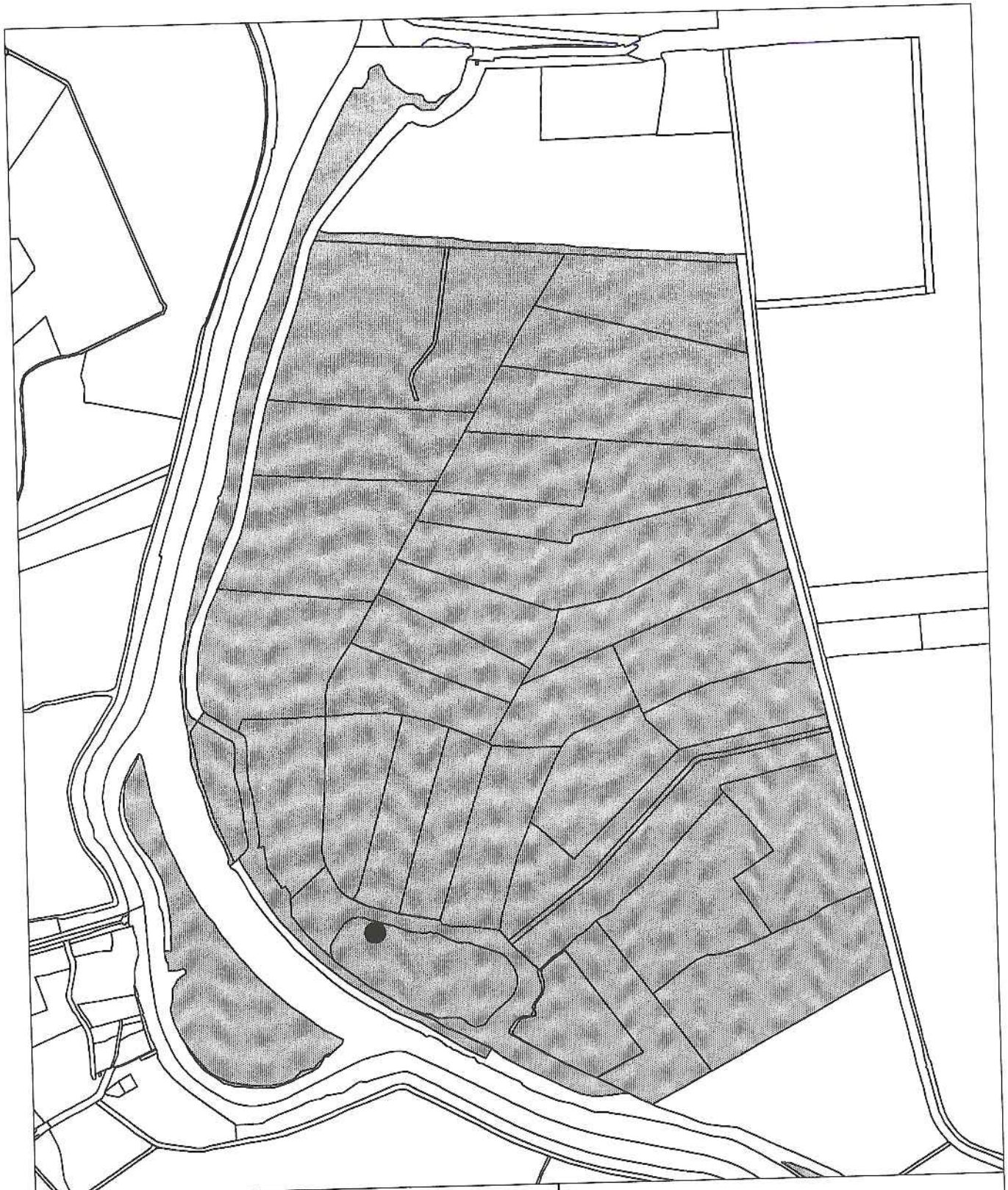
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1:11.000

Links onder : X = 148.035 Y = 473.954
Rechts boven : X = 149.949 Y = 476.825

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Fuut 2006 1 paar

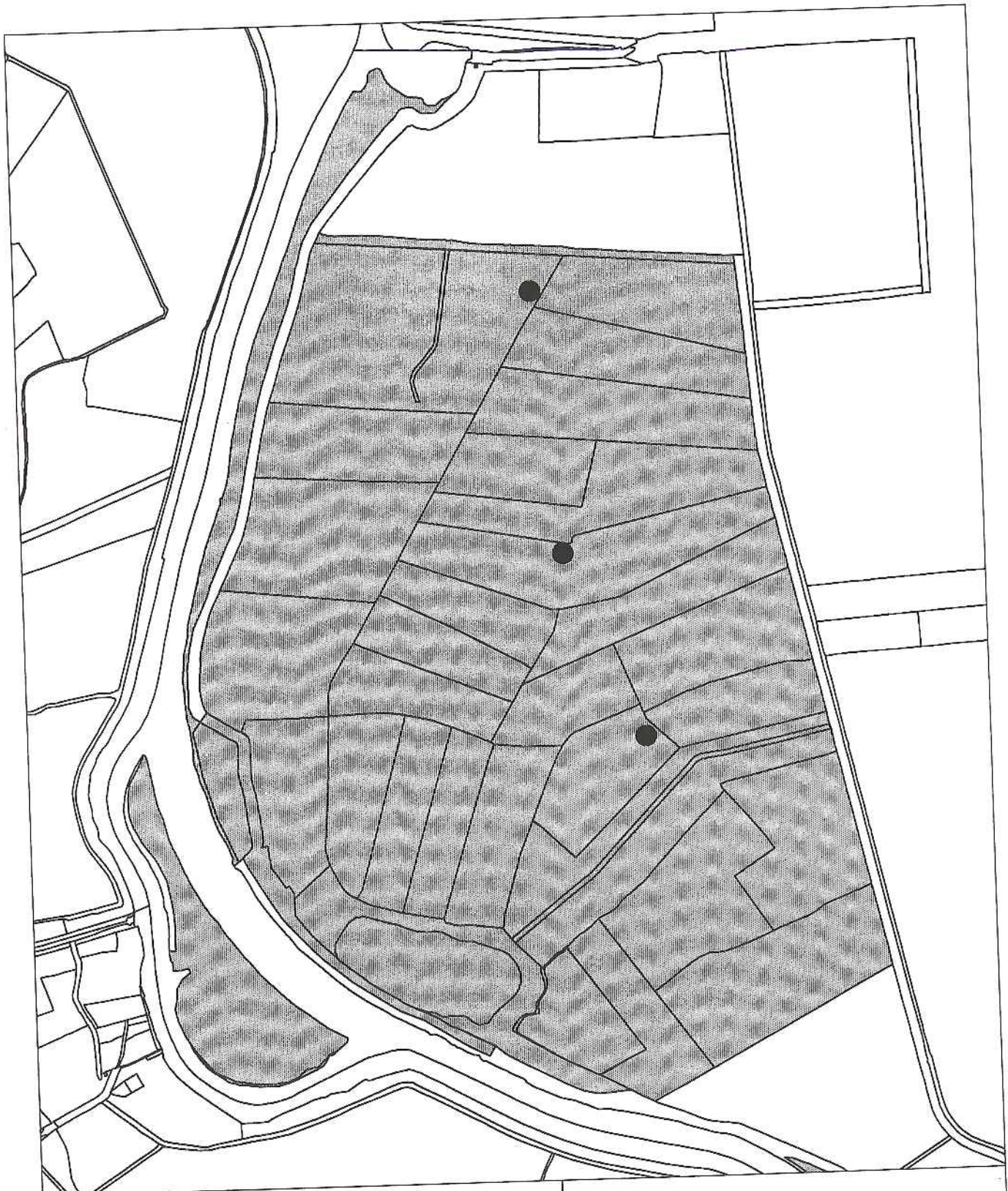
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Bergeend 2006 3 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

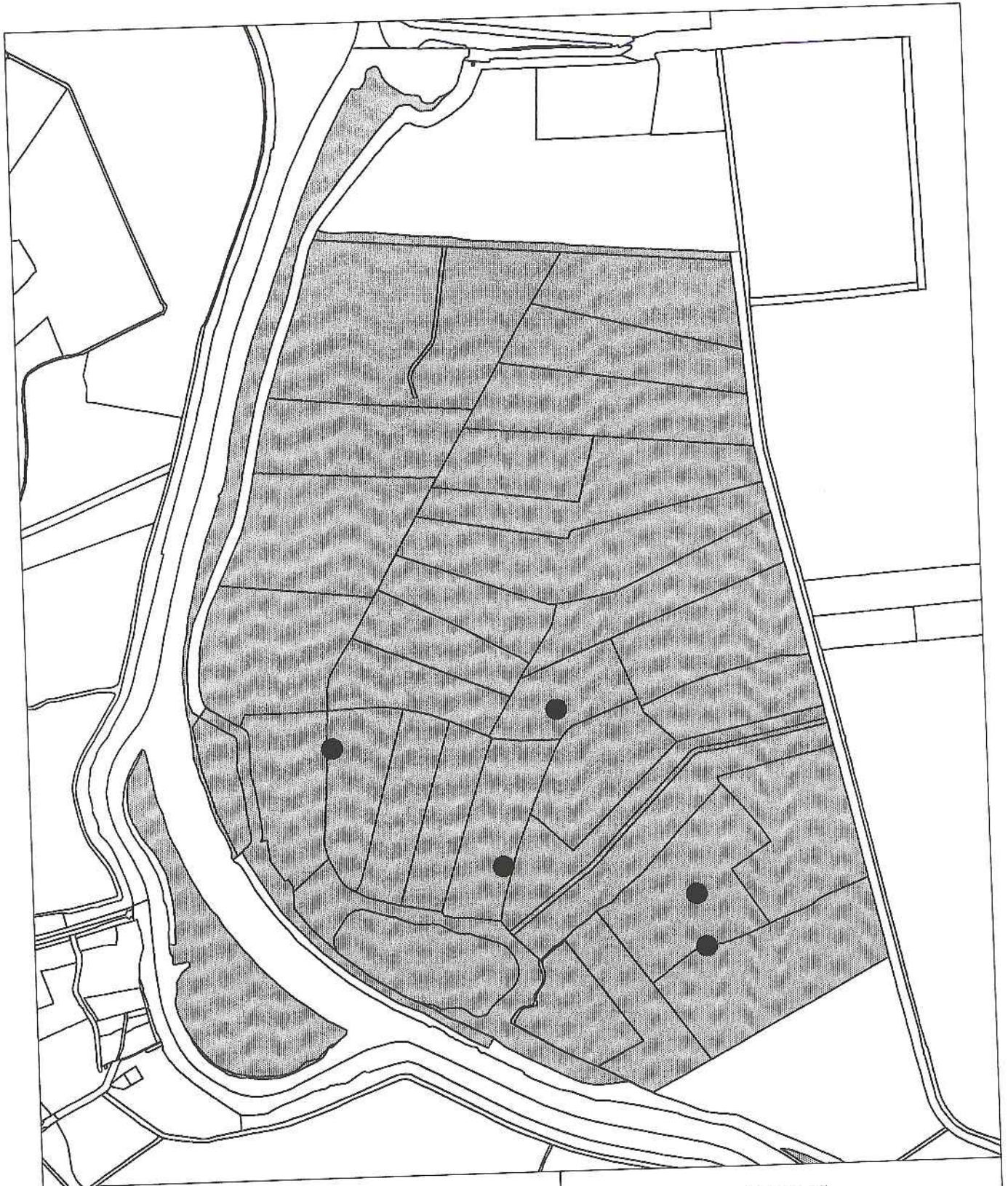
Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533

Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Grauwe Gans 2006 5 paar

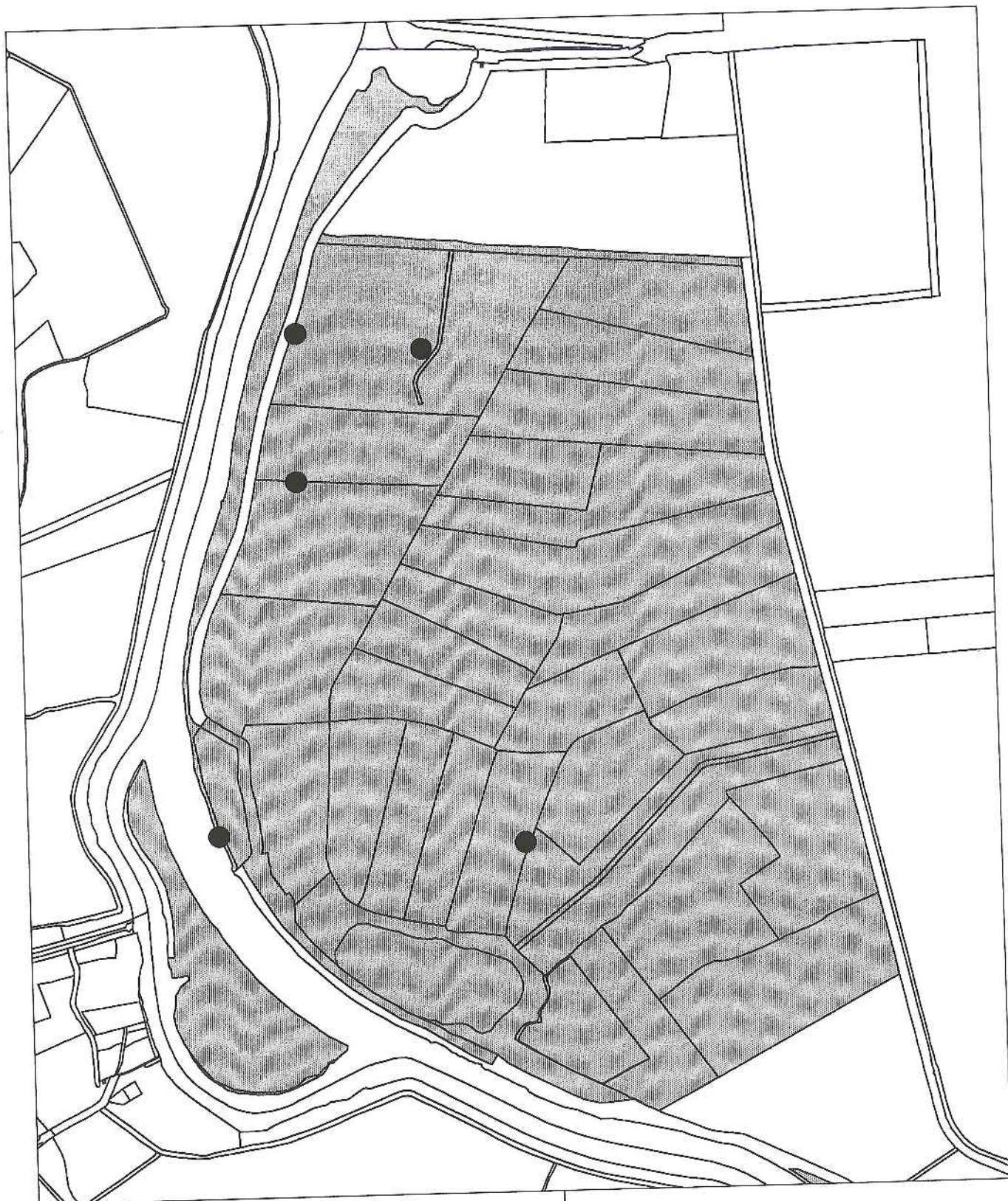
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Canadese Gans 2006 5 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

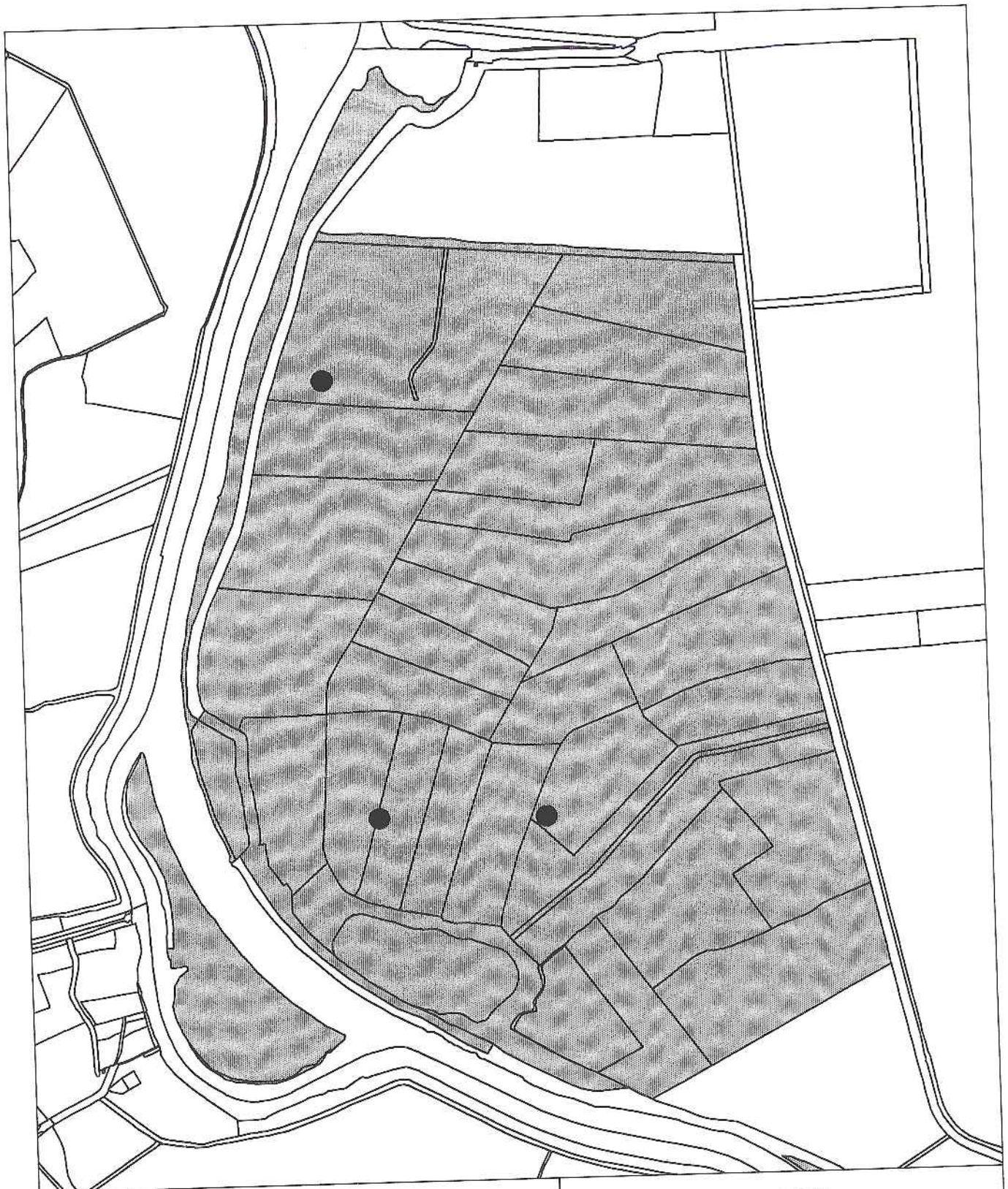
Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533

Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Brandgans 2006 3 paar

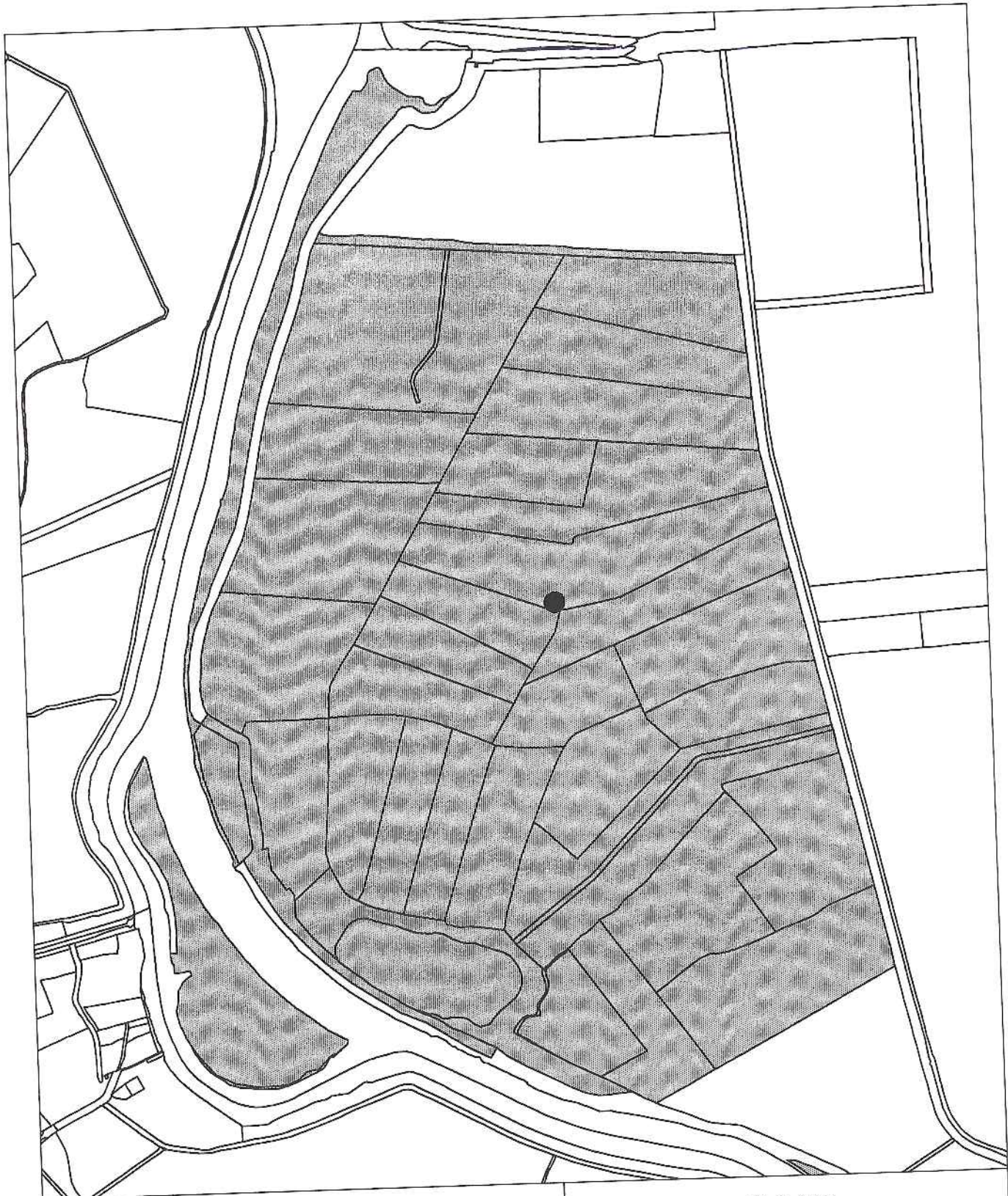
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© acroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Knobbelzwaan 2006 1 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Krakeend 2006 2 paar

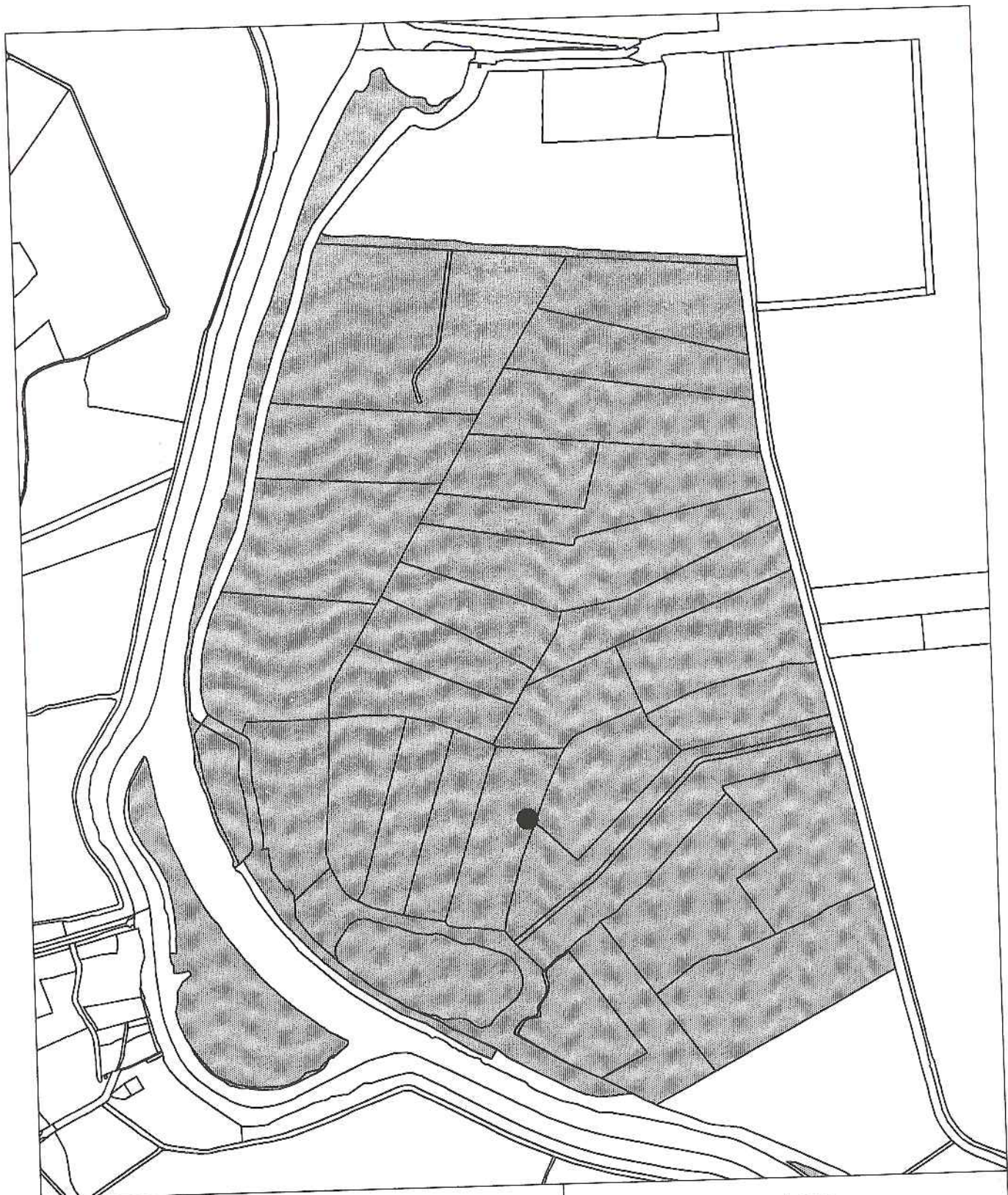
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 05-01-2007

Schaal : 1: 7.000

Links onder : X = 149.534 Y = 466.576
Rechts boven : X = 150.752 Y = 468.403

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Wintertaling 2006 1 paar

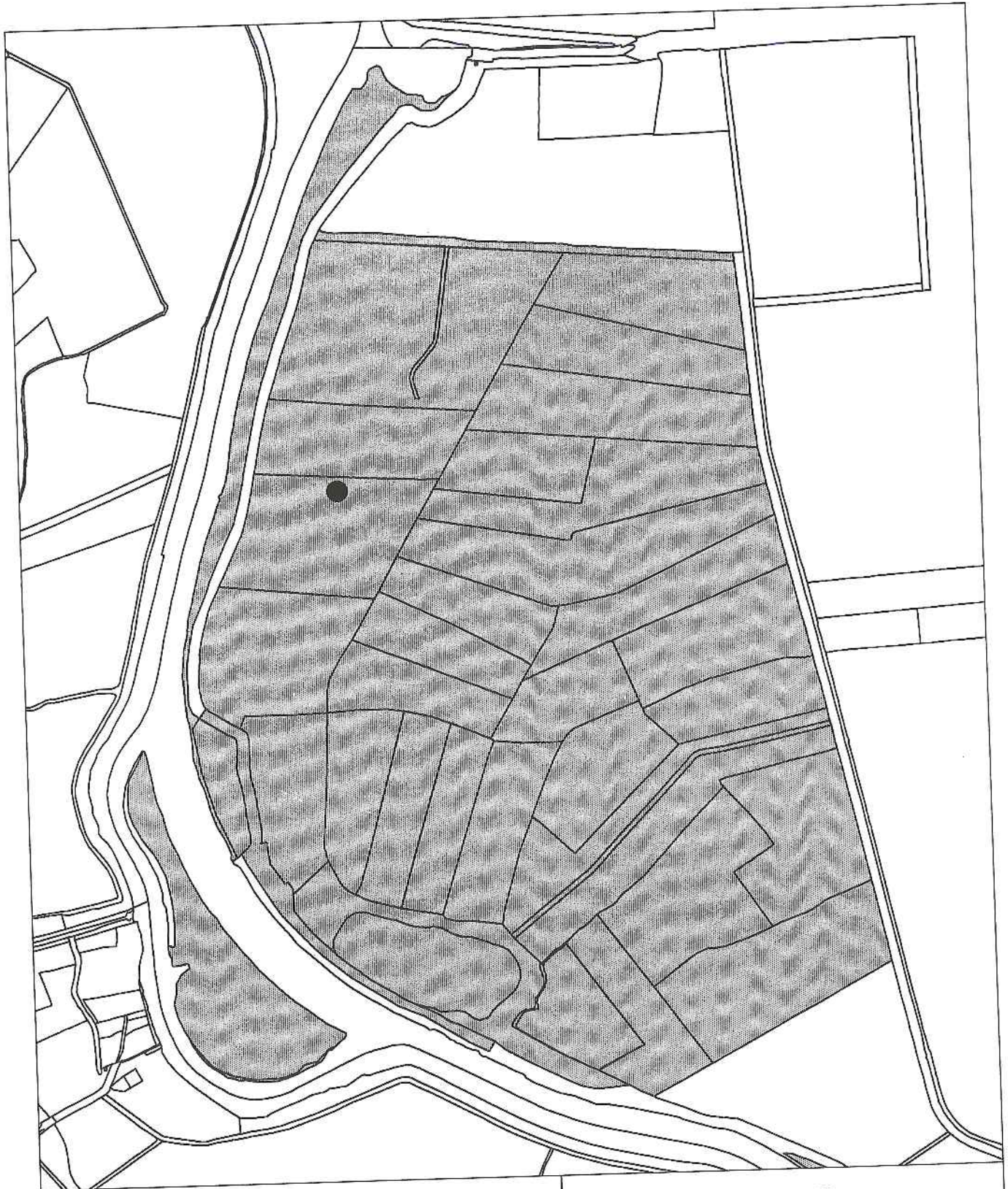
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Zomertaling 2006 1 paar

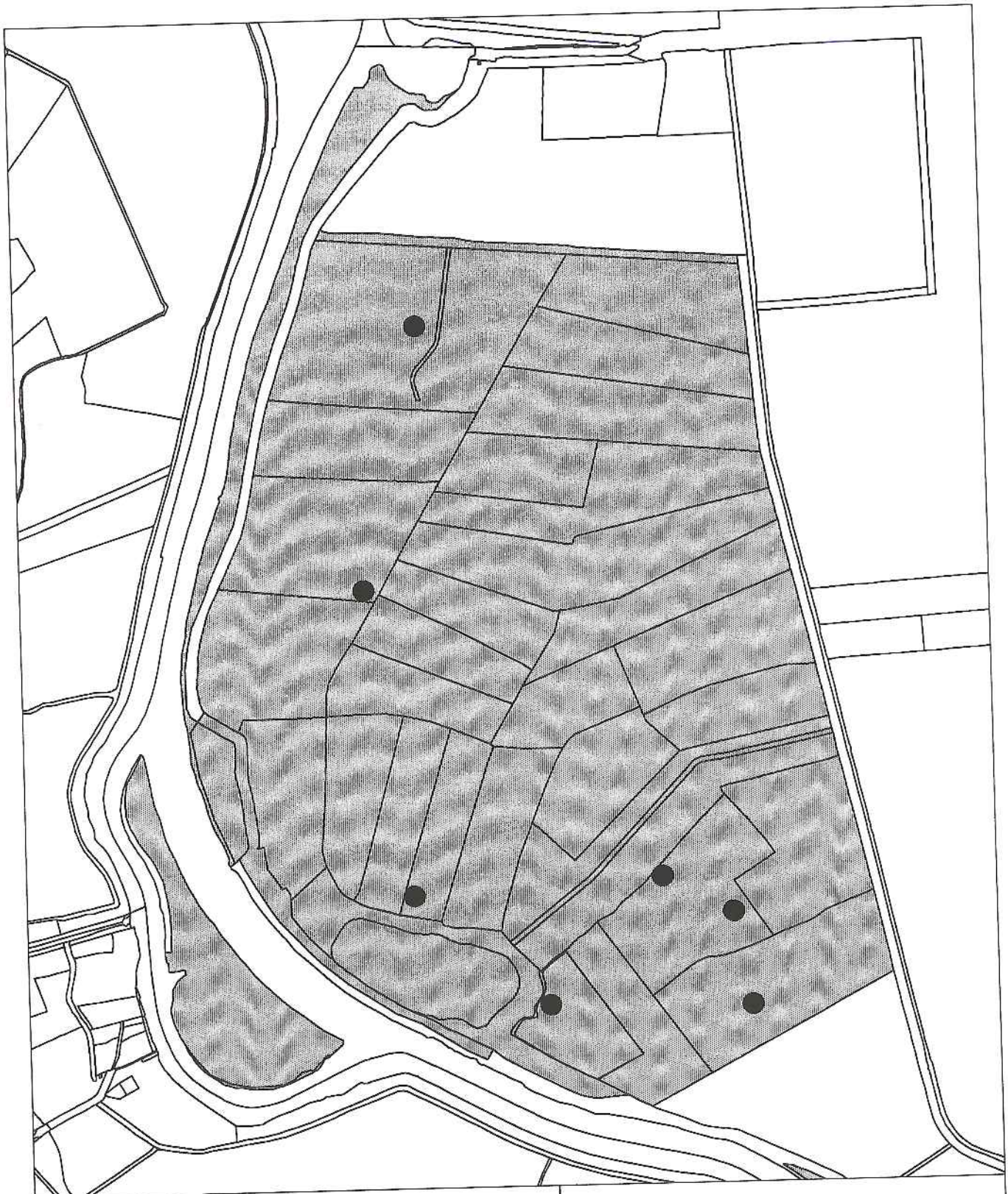
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Slobeend 2006 7 paar

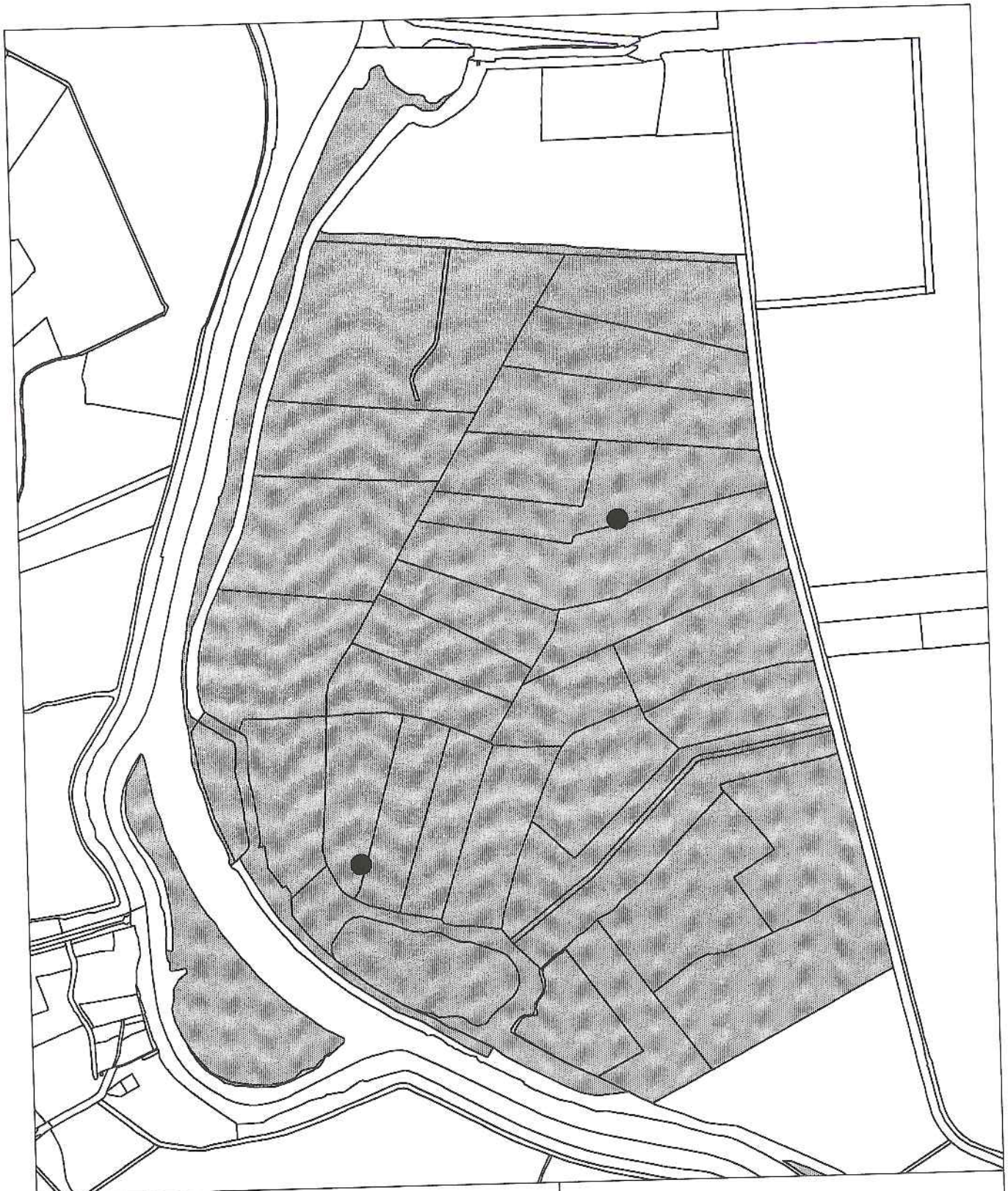
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Kuifeend 2006 2 paar

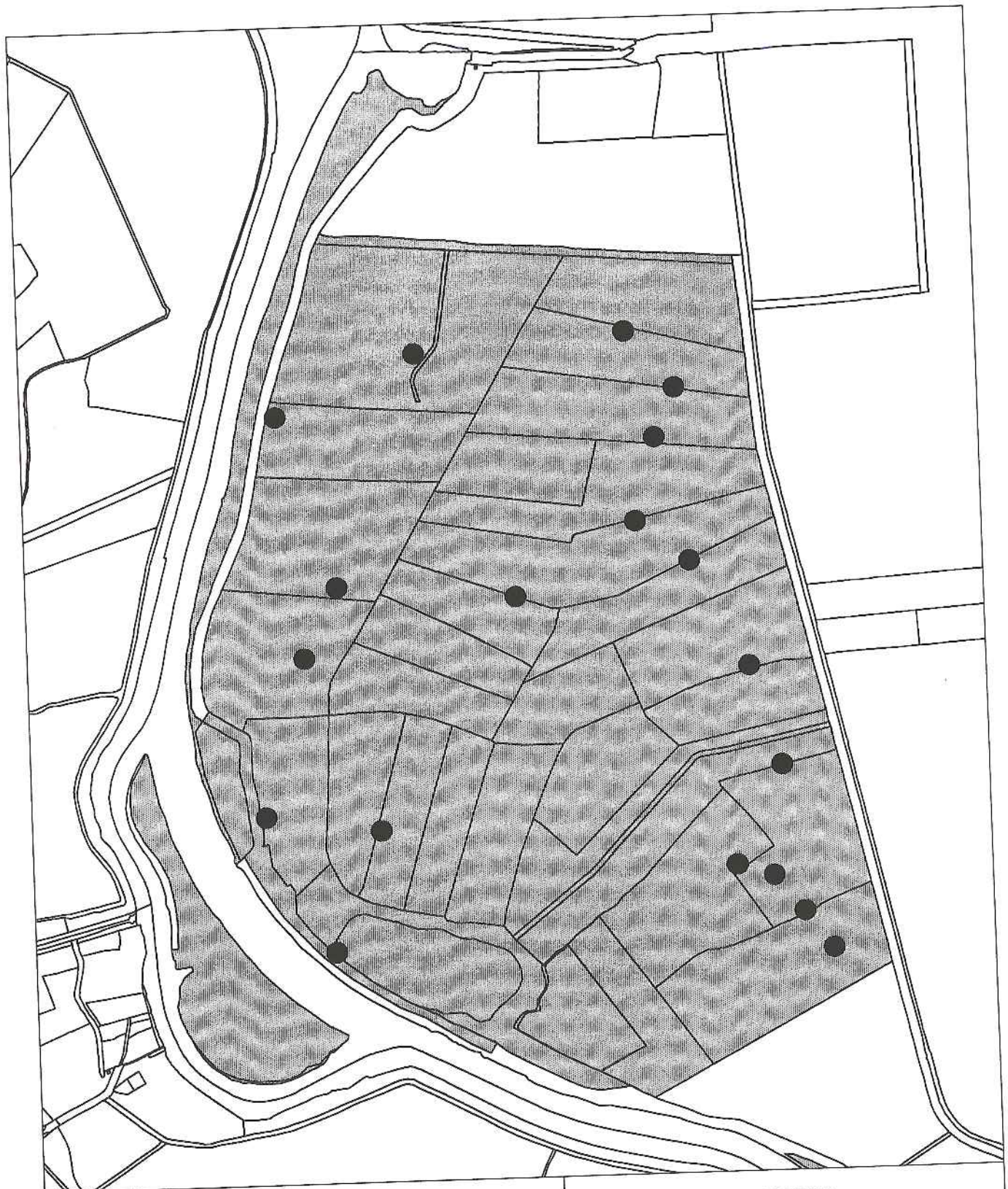
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Meerkoet 2006 19 paar

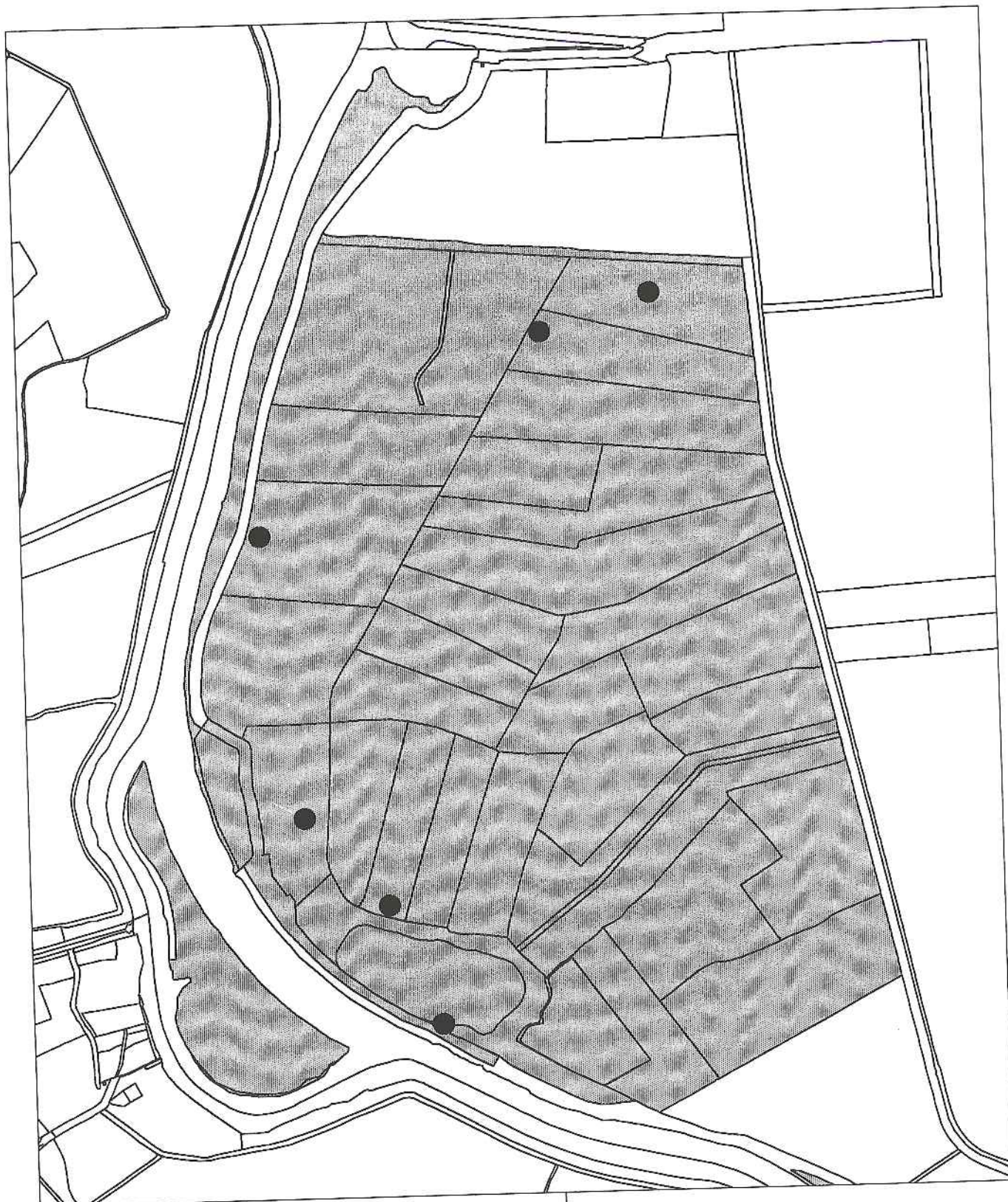
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Scholekster 2006 6 paar

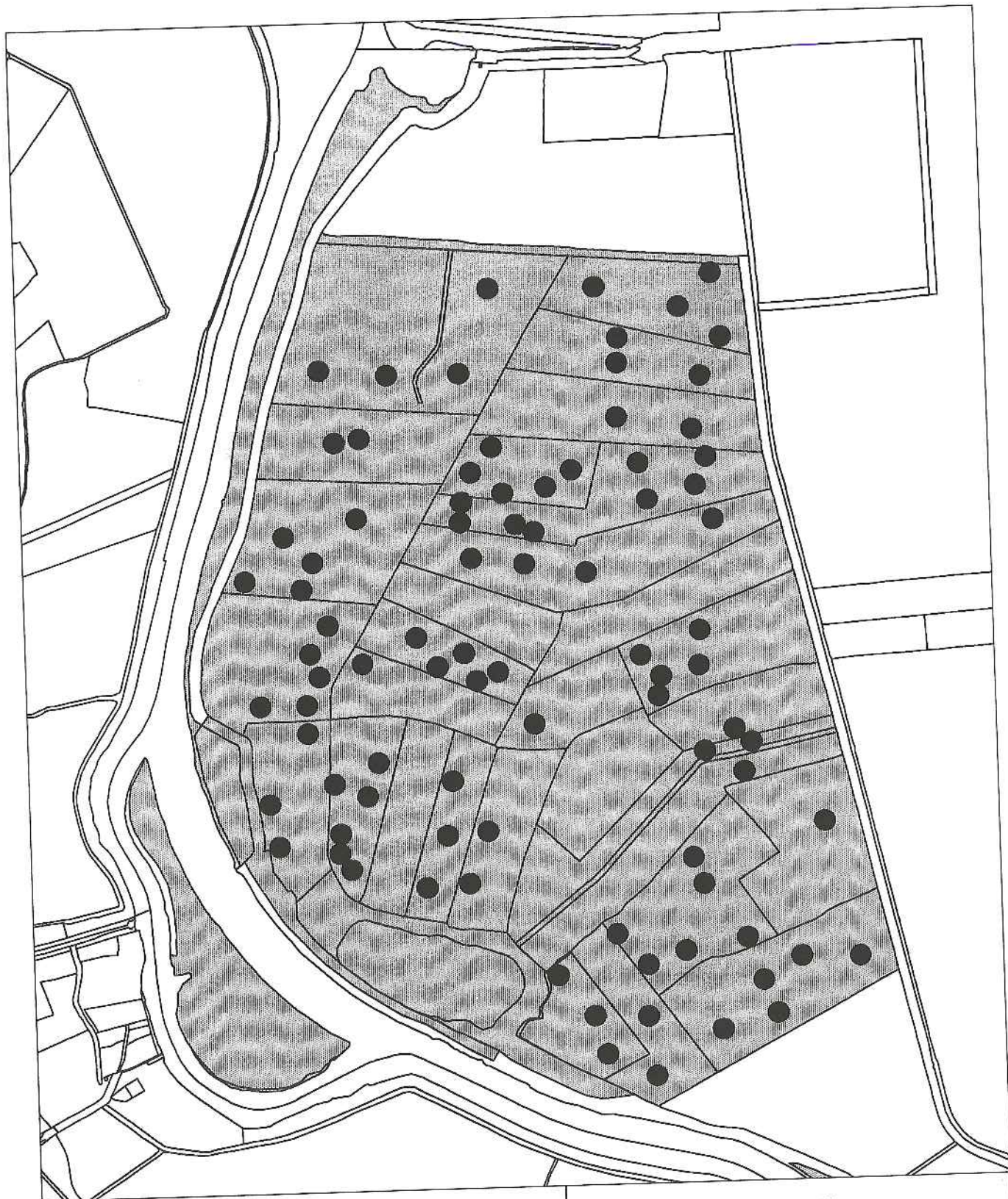
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1: 7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
 © dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
 © aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Kievit 2006 90 paar

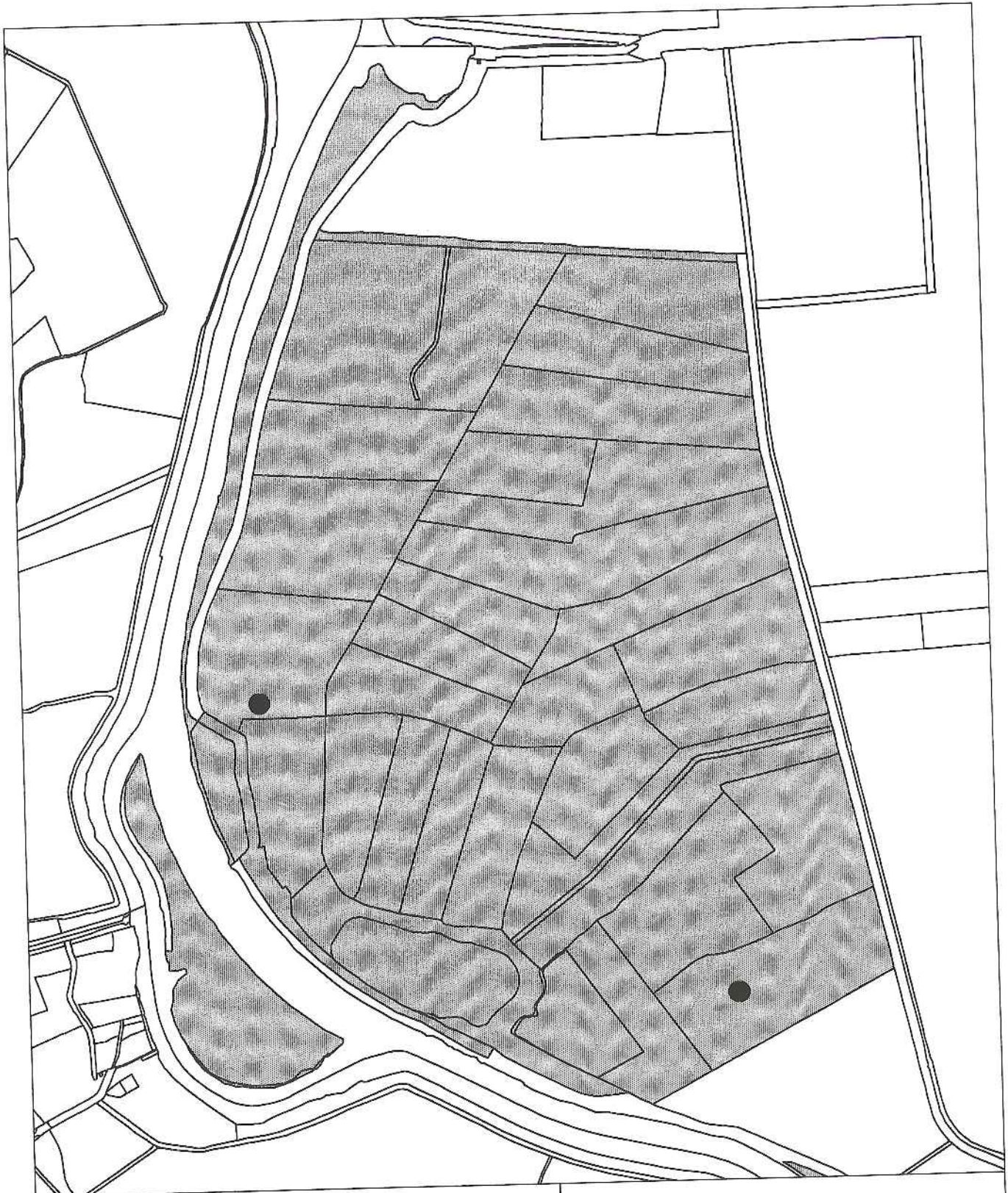
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1: 7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Watersnip 2006 2 paar

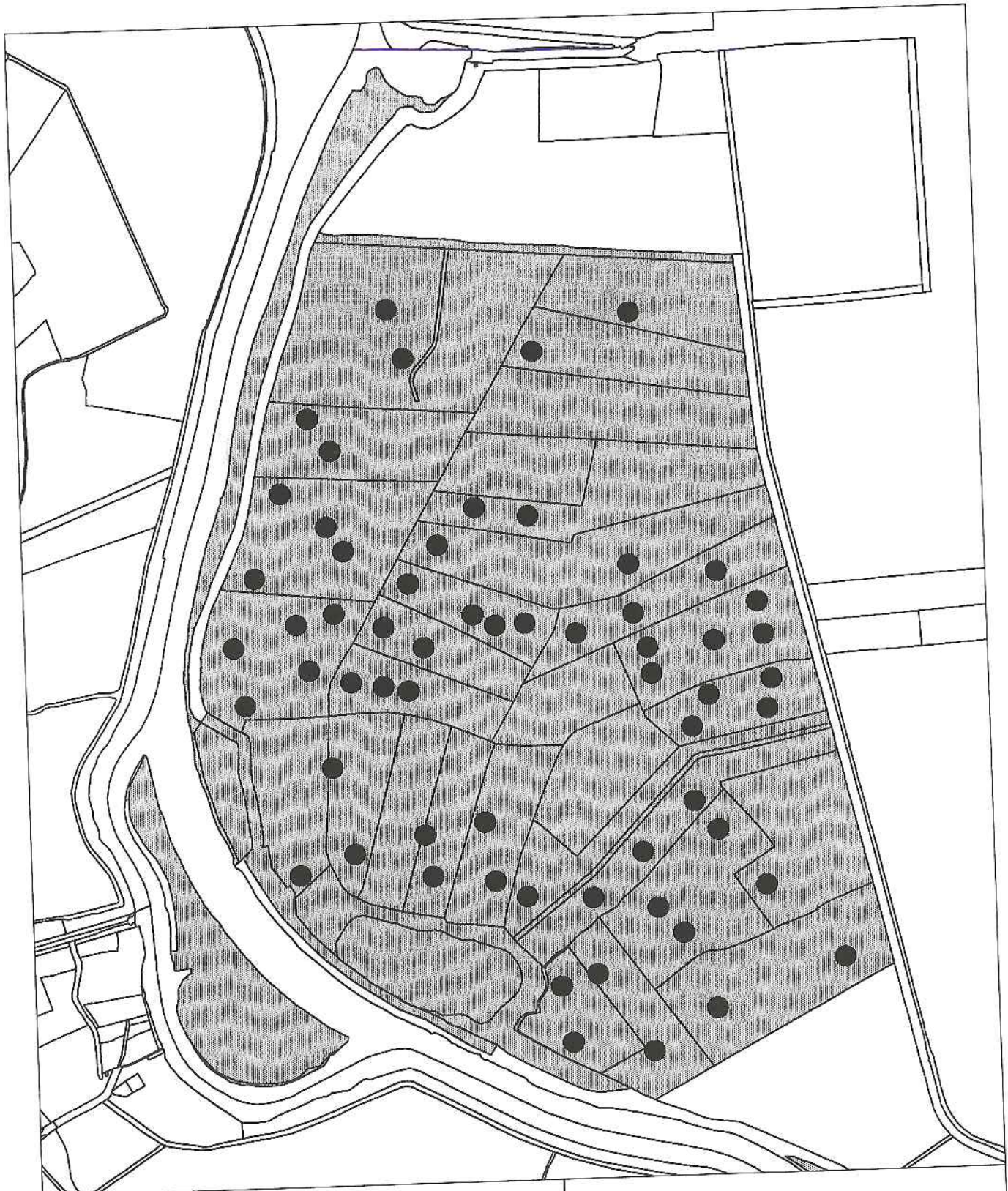
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Grutto 2006 61 paar

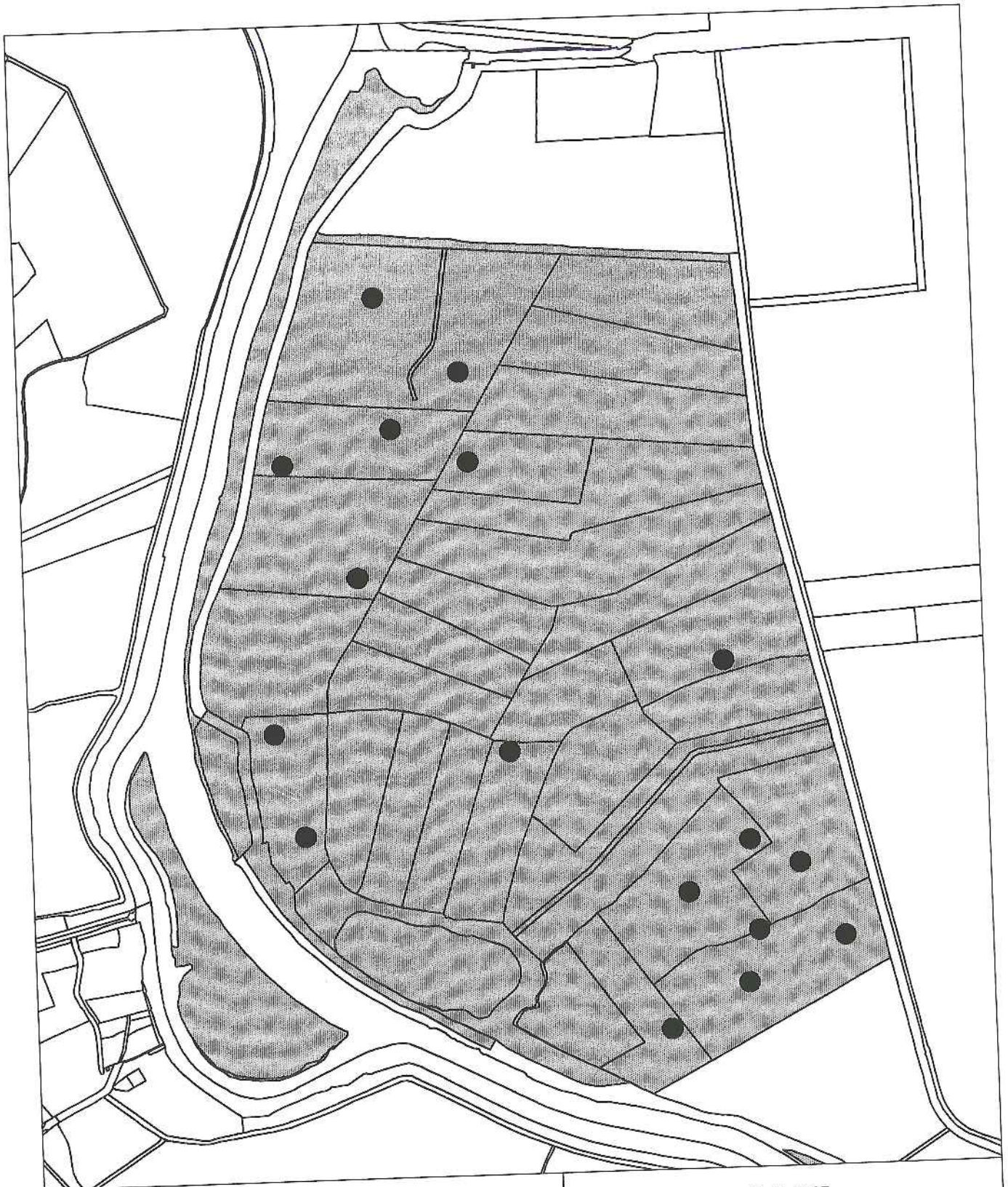
Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys

De Slaag

Tureluur 2006 17 paar

Natuurmonumenten
Beschermt natuur in Nederland

Datum : 04-01-2007

Schaal : 1:7.000

Links onder : X = 149.574 Y = 466.533
Rechts boven : X = 150.792 Y = 468.360

© Vereniging Natuurmonumenten
© dienst Kadaster en openbare registers, Apeldoorn
© aeroGRID NL2003, Aerodata Int. Surveys